

2009 gruodžio 22

Nr. 24 / 336

Lietuvos
Katalikų Bažnyčios
informacijos centro
leidinys

ISSN 1392-6098

Bažnyčios žinios

Popiežius

Benediktas XVI ŽINIA 2010 M. PASAULINĖS TAIKOS DIENOS PROGA	2
--	---

Popiežiaus katechezės

Benediktas XVI APIE RUPERTĄ IŠ DOICO	6
---	---

Bažnyčia Lietuvoje

Šiauliuose konsekruota nauja bažnyčia	8
Šiaulių vyskupijos globėjos išskilmė	9
Vilniaus arkivyskupijos <i>Caritas</i> 20-metis	10
Ekumeninės pamaldos Vilniuje	12
Konferencija SOTER dešimtmečiui paminėti	12
Kaune paminėtas Jėzuitų bažnyčios 250 metų jubiliejus	13
Kunigų metams paminėti skirta saleziečių piligrimystė	14

Homilijos

ŽVAIGŽDĖS VEDAMI Kristaus Apsireiškimas (Trys Karaliai)	16
KRIKŠTAS IR MISIJA Kristaus Krikštas (C)	17
APSIREIŠKIMAS KANOJE 2 eilinis sekmadienis (C)	18

2009 m. turinys

2009 m. „Bažnyčios žinių“ turinys	19
-----------------------------------	----

Bažnyčia pasaulyje

Pataisos Bažnyčios teisės kodekse	23
Benedikto XVI pontifikato kryptys	23
Popiežius lankėsi paliatyvosios slaugos centre	24
Tyrinėjama cenzūra ir inkvizicija	24

Papilio g. 5
44275 Kaunas, Lietuva
Telefonai: (37) 32 38 53, 32 27 58
Telefaksas (37) 32 38 53
El. paštas lkbic@lcn.lt
www.baznycioszinios.lt

Benediktas XVI

Žinia Pasaulinės taikos dienos (2010 m. sausio 1 d.) proga

Jei nori puoselėti taiką, saugok kūriniją

1. Naujųjų metų pradžioje norėčiau nuoširdžiai palinkėti taikos viso pasaulio krikščioniškosioms bendruomenėms, tautų atsakingiesiems ir geros valios žmonėms. Šiai 43-iajai Pasaulinei taikos dienai parinkau šūkį: *Jei nori puoselėti taiką, saugok kūriniją*. Gerbti kūriniją labai svarbu dar ir todėl, kad ji „yra visų Dievo darbų pradžia ir pagrindas“ (1), o jos apsauga šandien tampa esmine žmonijos taikaus sugyvenimo sąlyga. Juk dėl žmogaus žiaurumo žmogui kyla daugybė grėsmių taikai ir autentiškam visapusiškam žmogaus vystymuisi – karai, tarptautiniai ir regioniniai konfliktai, teroristiniai aktai ir žmogaus teisių pažeidėjimai, tačiau ne mažiau nerimo kelia ir grėsmės, kylančios iš dėmesio Žemei bei Dievo dovanotoms gamtos gėrybėms stygiaus ar net piktnaudžiavimo jomis. Todėl žmonijai būtina „stiprinti žmogaus ir aplinkos sandorą, kuri turėtų būti Dievo, iš kurio kylame ir pas kurį einame, kuriamosios meilės atspindys“ (2).

2. Enciklikoje *Caritas in veritate* pabrėžiau, kad visapusiškas žmogaus vystymasis artimai susijęs su pareigomis, kylančiomis iš žmogaus santykio su gamtine aplinka, laikoma Dievo dovana visiems; naudojimas ja neatskiriamas nuo bendros atsakomybės visos žmonijos, ypač vargšų ir būsimųjų kartų atžvilgiu. Be to, akcentavau, jog gamtą ir pirmiausia žmogų laikant atsitiktinumo ar evoliucinio determinizmo vaisiumi atsakomybės pajauta sąžinėje silpnėja (3). O požiūris į kūriniją kaip Dievo dovana žmonijai padeda suvokti žmogaus pašaukimą ir vertę. Kupini nuostabos, kartu su psalmininku galime iš tikrųjų sušukti: „Kai pažvelgiu į tavo dangų, – tavo rankų darbą, – į žvaigždes ir mėnulį, kuriuos tu pritvirtinai, – kas gi žmogus, kad jį atsimeni, kas yra mirtinagasis, kad juo rūpinies?“ (*Ps* 8, 4–5). Kūrinijos grožio kontempliacija skatina pripažinti Kūrėjo meilę, Meilę, „judinančią saulę ir kitas žvaigždes“ (4).

3. Popiežius Jonas Paulius II, prieš dvidešimt metų žinia Pasaulinės dienos proga paskyręs temai: *Taika su Kūrėju Dievu – taika su visa kūrinija*, atkreipė dėmesį į mūsų kaip Dievo kūrinijų santykį su mus supančia Visata. Jis rašė: „Mūsų dienomis vis aiškiau suvokiama, kad pasaulinei taikai grėsmę kelia <...> ir deramos pagarbos gamtai stygius.“ Jis pridūrė, kad ekologinę sąmonę būtina „ne marinti, bet skatinti, idant ji plėtotųsi bei bręstų ir tinkamai reikštųsi konkrečiomis programomis bei ini-

ciatyvomis“ (5). Į žmogaus ir aplinkos santykį jau buvo atkreipę dėmesį ir kiti mano pirmtakai. Pavyzdžiui, 1971 m., minint popiežiaus Leono XIII enciklikos *Rerum novarum* 80-ąsias metines, popiežius Paulius VI pabrėžė, kad žmogus, „neišmintingai išnaudodamas gamtą, rizikuoja ją sunaikinti ir pats savo ruožtu tapti to griovimo auka“. Jis pridūrė, kad tada „nuolatine grėsme tampa ne tik materialinė aplinka – užterštumas ir atliekos, naujos ligos, ardomoji galia, bet ir tai, kad žmogus nebevaldo žmogiškosios aplinkos, taip kuriamos nepakenčiamos ateities gyvenimo sąlygos: tai didžiulė socialinė problema, apimanti visą žmoniją“ (6).

4. Pagrįstai nesileisdama į specifinius techninius sprendimus, Bažnyčia, „žmogystės žinovė“, visomis išgalėmis stengiasi atkreipti dėmesį į santykį tarp Kūrėjo, žmogaus ir kūrinijos. 1990 m. Jonas Paulius II kalbėjo apie „ekologinę krizę“ ir, išryškindamas jos daugiausia etinių pobūdį, pabrėžė „primygtinį moralinį naujojo solidarumo poreikį“ (7). Šandien, vis daugėjant krizės apraiškų, toks paraginimas dar aktualesnis – būtų neatsakinga į tai rimtai neatsižvelgti. Kaip galima likti abejingam regint problemas, sukeltas tokių reiškinių kaip klimato kaita, dykumų plitimas, didelių žemdirbystės plotų nykimas bei derlingumo mažėjimas, upių ir gruntinio vandens užterštumas, biologinės įvairovės sumenkimas, gamtos katastrofų gausėjimas, miškų iškirtimas pusiaujo ir tropikų zonose? Kaip galima nepastebėti plintančio vadinamųjų „ekologinių pabėgėlių“ reiškinių – žmonių, kurie dėl suniokotos aplinkos priversti palikti savo gyvenamąsias vietas, dažnai ir savo turta, ir atsiburia priverstinio persikėlimo pavojų ir nesaugios ateities akivaizdoje? Kaip galima nereaguoti matant jau išiplieskusius ir galimus konfliktus dėl gamtinių išteklių? Visi šie klausimai daro didelę įtaką įgyvendinant žmogaus teises, pavyzdžiui, teisę į gyvybę, mitybą, sveikatą ir vystymąsi.

5. Tačiau nevalia išleisti iš akių, jog ekologinės krizės negalima vertinti atsietai nuo kitų su ja susietų klausimų, mat ji artimai susijusi su vystymosi samprata ir požiūriu į žmogų bei jo santykį su tokiais pat kaip jis ir su likusia kūrinija. Todėl būtų prasminga *išsamiai ir įžvalgiai peržiūrėti vystymosi modelį* bei apmąstyti ekonomikos ir jos tikslų prasmę siekiant pataisyti tai, kas sugedę ir iškreipta. To reikalauja planetos ekologinė būklė ir pirmiausia žmogaus kultūrinė bei moralinė krizė, kurios simptomai jau kurį laiką akivaizdūs visoje pasaulio dalyse (8). Žmonijai būtina *iš pagrindų kultūriškai atsinaujinti, vėl atrasti vertybes, kurios būtų tvirtas pagrindas visiems geresnei atečiai statydinti*. Šandien išgyvenamos krizinės situacijos – ekonomikos, mitybos, aplinkos ar visuomenės srityse – iš esmės yra tarpusavyje susijusios moralinės krizės. Jos įpareigoja

permąstyti bendrą žmonių kelią, tačiau pirmiausia reikalauja nuosaikios ir solidarios gyvenimos pagal naujas taisykles bei išpareigojimo formas, kurios drąsiai ir pasitikinčiai remiasi teigiamomis patirtimis ir ryžtingai nusigręžia nuo neigiamų. Tik per tai dabartinė krizė virs *proga įžvalgiai imtis naujo planavimo*.

6. Argi ne tiesa, kad pradžioje to, ką kosmine prasme vadiname „gamta“, yra „meilės ir tiesos planas“? Pasaulis „atsirado ne dėl kokios nors būtinybės, aklo likimo ar atsitiktinumo. <...> Dievas pasaulį sukūrė laisva valia, norėdamas padaryti kūrinius savosios būties, išminties ir gerumo dalininkais“ (9). Jau pirmose Pradžios knygos puslapiuose mums pateikiamas išmintingas kosmoso planas, Dievo išminties vaisius, kurį vainikuoja vyras ir moteris, sukurti pagal Kūrėjo paveikslą ir panašumą, kad „pripildytų žemę“ ir ją „valdytų“ kaip paties Dievo paskirti valdytojai (plg. *Pr* 1, 28). Šventajame Rašte aprašytą Kūrėjo, žmonijos ir kūrinių tarpusavio dermę suardė Adomo ir Ievos nuodėmė – vyro ir moters, nusitaikiusių į Dievo vietą ir atsakiusių pripažinti, kad jie yra jo kūriniai. Dėl to nukentėjo ir užduotis „valdyti“ žemę, ją „dirbti“ bei ją „rūpintis“, ir tarp jų ir likusios kūrinių kilo konfliktas (plg. *Pr* 3, 17–19). Žmogus leidosi būti užvaldomas egoizmo, prarado dieviškosios užduoties pajautą ir kūrinių atžvilgiu ėmė elgtis kaip išnaudotojas, trokšdamas ją absoliučiai valdyti. Tačiau tikroji Dievo pradinio įsakymo reikšmė, gerai paliudyta Pradžios knygos, buvo ne tiesiog valdžios perdavimas, bet veikiau pašaukimas būti atsakingiems. Antikos išmintis, beje, pripažino, jog gamta negalime disponuoti kaip „atsitiktinai sumestų daiktų krūva“ (10), o Biblijos Apreiškimas leido suvokti, kad gamta yra dovana Kūrėjo, suteikusia jai vidinę tvarką, idant žmogus ten atrastų būtinas gaires, kaip ją „dirbti“ ir ją „rūpintis“ (plg. *Pr* 2, 15) (11). Visa, kas egzistuoja, priklauso Dievui, patikėjusiam tai žmogui, tačiau ne tam, kad šis tuo savavališkai disponuotų. O kai žmogus, užuot atlikęs savo kaip Dievo bendradarbio vaidmenį, kėsinais užimti Dievo vietą, gamta, „labiau jo tironizuojama, negu valdoma“ (12), galiausiai pradeda maištauti. Tad žmogui tenka pareiga atsakingai valdyti, dirbti bei sergėti gamtą (13).

7. Deja, reikia konstatuoti, jog dėl daugelio aplaidumo ar nenoro aplinką atsakingai valdyti daugybė žmonių įvairiose šalyse ir planetos regionuose patiria vis didesnių sunkumų. Vatikano II Susirinkimas priminė, kad „Žemę ir visa, kas joje, Dievas paskyrė visų žmonių bei tautų naudojimui“ (14). Tad kūrinių paveldas priklauso visai žmonijai. Tuo tarpu dabartinis gamtos išteklių naudojimo ritmas kelia rimtą pavojų, kad kai kurių išteklių neužteks dabartinei kartai, jau nekalbant apie ateities kartas (15). Todėl nesunku konstatuoti, kad aplinkos niokojimas dažnai yra toliaregiškų politinių

programų stygiaus arba trumparegiškų ekonominių interesų, vis labiau virstančių didele grėsme kūrinių, vaikymosi vaisius. Su šiuo reiškiniu kovojama suvokiant, kad „*kiekvienas ekonominis sprendimas turi moralinių padarinių*“ (16), ir ekonomine veikla labiau gerbiant aplinką. Naudojantis gamtos ištekliais, būtina rūpintis jų išsaugojimu, taip pat numatant aplinkosauginius bei visuomeninius kaštus, kurie tarp ekonominės veiklos kaštų įtrauktini kaip esminiai. Tarptautinei bendrijai ir nacionalinėms vyriausybėms tenka priedermė duoti tinkamus signalus siekiant veiksmingai pasipriešinti tiems naudojimosi aplinka būdams, kurie jai kenkia. Norint tausoti aplinką ir apsaugoti išteklius bei klimatą, būtina, viena vertus, paisyti ir teisiniu, ir ekonominiu požiūriu deramai apibrėžtų normų ir, kita vertus, neišleisti iš akių solidarumo, privalomo neturtingiausių regionų gyventojų ir būsimųjų kartų atžvilgiu.

8. Iš tikrųjų, atrodo, atėjo laikas, kai neatidėliotinai būtina įgyvendinti *solidarumą tarp kartų*. Bendrųjų aplinkos išteklių naudojimo kaštų nevalia užkrauti ant būsimųjų kartų pečių: „Kaip praėjusių kartų įpėdiniai ir savo amžininkų darbo naudotojai, turime pareigų kitiems ir negalime nekreipti dėmesio į tuos, kurie po mūsų ateis gausinti žmonių šeimos. Visuotinis solidarumas, kuris tikrai egzistuoja, mums ne tik teikia naudą, bet ir yra mūsų pareiga. Turima galvoje *dabartinės kartos atsakomybė ateinančiųjų kartų atžvilgiu*, atsakomybė, tenkanti ir atskiroms valstybėms, ir tarptautinei bendrijai“ (17). Naudojantis gamtos ištekliais reikia taip, kad tiesioginė nauda nesukeltų neigiamų padarinių žmonėms ir kitoms gyvosioms būtybėms dabartyje ir ateityje; kad privačios nuosavybės apsauga nekenktų visuotinei gėrybių paskirčiai (18); kad žmogaus išikišimas nenaikintų žemės vaisingumo šiandienės ir rytojaus gerovės labui. Greta nuoširdaus solidarumo tarp kartų akcentuotina primygtinė moralinė būtinybė atnaujinti *solidarumą toje pačioje kartoje*, pirmiausia tarp besivystančių ir aukštą pramonės lygį pasiekusių šalių: „Tarptautinei bendrijai tenka neatidėliotina užduotis surasti institucinių būdų neatsinaujinančių išteklių išnaudojimui sustabdyti ir tai padaryti įtraukiant neturtingąsias šalis, su kuriomis bendrai planuotina ateitis“ (19). *Ekologinė krizė rodo laike bei erdvėje nusidriekiančio solidarumo neatidėliotinumą*. Iš tiesų svarbu viena iš dabartinės ekologinės krizės priežasčių pripažinti istorinę pramoninių šalių atsakomybę. Tačiau nuo atsakomybės už kūrinių nėra laisvos ir besivystančios bei pirmiausia prie išsivysčiusiųjų artėjančios šalys, nes visiems tenka pareiga laipsniškai imtis veiksmingų politinių aplinkos apsaugos priemonių. Tai padaryti būtų lengviau, jei mažiau būtų savanaudiškų išskaičiavimų teikiant pagalbą bei perteikiant žinias ir švarias technologijas.

9. Vienas iš pagrindinių dalykų, kurių turi imtis tarptautinė bendrija, yra pastangos surasti bendrų ir darnių naudojimosi energetiniais ištekliais strategijų, siekiant patenkinti dabartinių ir būsimųjų kartų energijos poreikį. Taigi technologiškai į priekį pažengusios visuomenės turi būti pasirengusios skatinti nuosaikumo paženklinatas elgsenas, apribodamos savąjį energijos poreikį ir gerindamos naudojimosi energija sąlygas. Sykiu būtina remti mažiau aplinką paveikiančių energijų paiešką bei tyrimus ir energijos rezervų persikirstymą iš naujo, „kad prie jų galėtų prieiti ir šalys, neturinčios savo energijos šaltinių“ (20). Tad ekologinė krizė teikia istorinę progą parengti kolektyvinį atsaką, kuriuo būtų siekiama globalinio vystymosi modelį pakreipti linkme, labiau paisančia kūrinių ir visapusiško žmogaus vystymosi, nes besivadovaujančia meilei tiesoje būdingomis vertybėmis. Todėl linkiu pasirinkti vystymosi modelį, kuris remtųsi centrine žmogaus asmens vieta, visuotinės gerovės bei dalijimosi ja skatinimu, atsakomybe, būtinybės keisti gyvenimą suvokimu ir protingumu – dorybe, parodančia, ko šiandien reikia imtis atsižvelgiant į tai, kas gali nutikti rytoj (21).

10. Idant žmonija pereitų prie darnaus naudojimosi aplinka bei žemės ištekliais, žmogus pašauktas proto pastangas nukreipti į mokslinių ir technologinių tyrimų bei iš to išsirutuliojančių atradimų taikymo sritį. „Naujasis solidarumas“, popiežiaus Jono Pauliaus II siūlytas *Žinioje 1990 m. Pasaulinės taikos dienos proga* (22), ir „pasaulinis solidarumas“, mano primintas *Žinioje 2009 m. Pasaulinės taikos dienos proga* (23), yra pagrindinės nuostatos, leidžiančios mūsų pastangas išsaugoti kūrinių pakreipti tarptautiniu lygmeniu geriau koordinuojamo gamtos išteklių naudojimo sistemos linkme, ypač dabar, kai vis labiau išryškėja tvirtas tarpusavio ryšys tarp kovos su aplinkos niokojimu ir žmogaus visapusiško vystymosi skatinimo. Tokia dinamika neišvengiama, nes visapusiškas žmogaus vystymasis „neatsiejamas nuo visos žmonijos vystymosi bendromis išgalėmis“ (24). Šiandien yra daug mokslinių galimybių ir potencialių inovacinių būdų, kaip surasti patenkinamus ir darnius sprendimus žmogaus ir aplinkos santykio atžvilgiu. Pavyzdžiui, būtina skatinti tyrimus, kuriais siekiama atskleisti našiausius būdus didžiuliam Saulės energijos potencialui išnaudoti. Ne mažiau dėmesio skirtina pasauline tapusiai vandens problematikai ir globalinei hidrogeologinei sistemai, kurios apytaka esmingai svarbi gyvybei Žemėje ir kurios stabilumui didelę grėsmę kelia klimato kaita. Taip pat būtina ieškoti tinkamų kaimo plėtros strategijų, kurių dėmesio centre būtų smulkieji ūkininkai ir jų šeimos, rengti tinkamas miškininkystės, atliekų šalinimo bei esamos sąveikos tarp klimato kaitos ir kovos su skurdu skatinimo programas. Tam reikia ambicin-

gų nacionalinės politikos priemonių, lydimų tarptautinių pastangų, duosiančių didelės naudos vidutinėje ir ilgalaikėje perspektyvoje. Pagaliau būtina atsisakyti gryno vartojimo logikos ir skatinti žemdirbystės bei pramoninės gamybos formas, gerbiančias kūrinių tvarką ir patenkinančias visų pagrindinius poreikius. Ekologinio klausimo pravartu imtis ne tik turint prieš akis baisias perspektyvas, kurios atsiveria horizonte dėl aplinkos niokojimo; vadovautis derėtų ir tikro pasaulinio solidarumo, įkvėpto meilės, teisingumo ir visuotinės gerovės vertybių, paieška. Apskritai jau esu priminęs, kad „technika niekada nėra vien technika. Ji rodo žmogų ir jo troškimą vystytis, išreiškia žmogaus dvasios polinkį laipsniškai įveikti tam tikras materialias sąlygotybes. *Todėl technika išsitenka* Dievo žmogui iškeltoje *užduotyje žemę dirbti ir ją rūpintis* (plg. *Pr 2, 15*) ir turi stiprinti tą žmogaus ir aplinkos sandorą, kuriai skirta atspindėti kuriamąją Dievo meilę“ (25).

11. Darosi vis aiškiau, kad aplinkos užterštumo tema kiekvieną iš mūsų daro atsakingą už savo elgesį, šiaudien paplitusią gyvenimą, vartojimo ir gamybos modelius, dažnai nepateisinamus socialiniu, ekologiniu ir net finansiniu ekonominiu požiūriu. Būtina veiksmingai pakeisti mąstyseną ir rinktis *naujas gyvenenas*, „kad sprendimus vartoti, taupyti ir investuoti lemtų tiesos, grožio, gėrio paieška ir bendrystė su kitais žmonėmis siekiant bendrojo augimo“ (26). Vis labiau mokyтина statydinti taiką remiantis toliaregiškais pasirinkimais asmeniniu, šeimyniniu, bendruomeniniu ir politiniu matmeniu. Tokiai atsakomybei nėra ribų. Vadovaujantis *subsidiarumo principu*, labai svarbu, jog kiekvienas atitinkamai dėtų pastangas įveikti dalinių interesų dominavimą. Sensibilizacijos ir ugdymo užduotis pirmiausia tenka įvairioms pilietinės visuomenės institucijoms ir nevyriausybinėms organizacijoms, ryžtingai ir dosniai skleidžiančioms ekologinę atsakomybę, kuri vis labiau saistytina su pagarba „žmogiškajai ekologijai“. Primintina ir žiniasklaidos pareiga šioje srityje pateikti įkvėpti galinčių teigiamų pavyzdžių. Tad veikla aplinkos labai reikalauja plataus ir globalaus požiūrio į pasaulį, bendrų ir atsakingų pastangų nuo savanaudiškų nacionalistinių interesų logikos pereiti prie vizijos, niekada neišleidžiančios iš akių visų tautų poreikių. To, kas aplink mus vyksta, akivaizdoje negalime likti abejingi, nes žalą kuriai nors planetos daliai pajus visi. Santykius tarp asmenų, visuomeninių grupių ir valstybių, lygiai kaip tarp žmogaus ir aplinkos, turi ženklinti pagarba ir „meilė tiesoje“. Tokiame plačiame kontekste juo labiau pageidautinos tarptautinės valstybių bendrijos pastangos siekti tolesnio nusiginlavimo ir pasaulio be branduolinių ginklų, kurių jau vien buvimas grasina planetos gyvybei ir visapusiško žmogaus vystymosi procesui dabar ir ateityje.

12. Bažnyčia atsakinga už kūrinių ir suvokia, kad tą atsakomybę turi reikšti viešai, kad apgintų žemę, vandenį ir orą kaip visiems priklausančias Dievo Kūrėjo dovanas ir pirmiausia apsaugotų žmones nuo savigriovos. Juk gamtai daroma žala artimai susijusi su kultūra, kuri formuoja žmonių sugyvenimą, mat „*jei visuomenėje „žmogiškoji ekologija“ gerbiama, iš to nauda ir aplinkos ekologijai*“ (27). Nereikia norėti, kad jauni žmonės gerbtų aplinką, jei šeima ir visuomenė jiems nepadedą gerbti savęs: gamtos knyga nepakartojama tiek aplinkos, tiek asmeninės, šeimyninės ir visuomeninės etikos atžvilgiu (28). Pareigos aplinkai išplaukia iš pareigų asmeniui, kuris palaiko santykį su kitais. Todėl noriai raginu ugdyti ekologinę atsakomybę, išlaikantią, kaip rašiau enciklikoje *Caritas in veritate*, „žmogiškąją ekologiją“ ir iš naujo ryžtingai patvirtinančią tiek žmogaus gyvybės kiekvienu tarpsniu ir kiekviename būvyje neliečiamumą, tiek žmogaus kilnumą ir nepašalinamą šeimos užduotį mokyti artimo meilės ir pagarbos gamtai (29). Žmogiškąjį visuomenės paveldą būtina išsaugoti. Šis vertybių paveldas kyla iš prigimtinio moralės įstatymo, kuris yra pagarbos žmogui ir kūrinių pagrindas ir yra jame įrašytas.

13. Pagaliau neužmirštinas iškalbingas dalykas – tai, kad didelė daugybė žmonių ramybę ir tylą suranda, atsigavę ir sustiprėję pasijunta artimai susilietę su gamtos grožiu ir derme. Taigi egzistuoja savotiški mainai: rūpindamiesi kūriniu, patiriame, kad Dievas rūpinasi mumis per gamtą. Kita vertus, teisingas požiūris į žmogaus ir aplinkos santykį neskatina absoliutinti gamtos ar laikyti jos svarbesne už žmogų. Bažnyčios magisteriumą nemaloniai stebina ekocentrizmo ir biocentrizmo paženklintas požiūris į aplinką, nes tokiu atveju tarp žmogaus asmens ir kitų gyvųjų būtybių panaikinamas ontologinis ir aksiologinis skirtumas. Tada *de facto* neigiama žmogaus aukštesnė tapatybė ir aukštesnis pašaukimas ir skatinamas egalitarinis požiūris į visų gyvųjų būtybių „kilnumą“. Tai atkelia vartus naujam neopagonišku atspalviu panteizmui, žmogaus išganymą kildinančiam vien iš grynai natūralistiškai suprantamos gamtos. Tuo tarpu Bažnyčia kviečia imtis klausimo išlaikant pusiausvyrą ir paisant „gramatikos“, kurią Kūrėjas įrašė į savo kūrinių, patikėdamas žmogui kūrinių atsakingo sergėtojo bei valdytojo vaidmenį, kuriuo šiam nevalia piktnaudžiauti ir kurio sykiu nevalia atstumti. Priešingai, techniką ir žmogaus galią suabsoliutinantį poziciją galiausiai virsta rimtu pasikėsiniu ne tik į gamtą, bet ir į paties žmogaus kilnumą (30).

14. *Jei nori puoselėti taiką, saugok kūrinių.* Visiems geros valios žmonėms siekti taikos bus neabejotinai lengviau, kai jie bendrai pripažins neišardomą ryšį tarp Dievo,

žmogaus ir visos kūrinių. Vadovaudamiesi krikščioniškuoju Apreiškimu ir laikydamiesi Bažnyčios tradicijos, krikščionys prie to prisideda jiems būdingu indėliu. Žvelgdami į kosmosą ir jo stebuklus jie mato Tėvo kuriamąjį ir Kristaus, savo mirtimi ir prisikėlimu su Dievu sutaikinusio „visa, kas yra žemėje ir danguje“ (*Kol 1, 20*), atperkamąjį darbą. Nukryžiuotas ir prisikėlęs Kristus dovanojo žmonijai savo pašventinančiąją Dvasią, vairuojančią istorijos eigą laukiant dienos, kai, šlovingai grįžus Viešpačiui, prasidės „naujas dangus ir nauja žemė“ (*2 Pt 3, 13*), kuriuose amžinai gyvuos teisingumas ir taika. Todėl saugoti gamtą ir aplinką siekiant taikos pasaulio yra kiekvieno žmogaus pareiga. Tai primygtinis iššūkis, kurio privalu iš naujo imtis bendromis pastangomis, Apvaizdos dovanota proga naujosioms kartoms pasiūlyti geresnės ateities visiems perspektyvą. Tautų atsakingieji ir visi, kuriems rūpi žmonijos likimas, teneužmiršta, kad kūrinių išsaugojimas ir taikos įgyvendinimas artimai tarpusavyje susiję. Todėl visus tikinčiuosius kviečiu karštai melsti Dievą, visagalį Kūrėją ir gailestingą Tėvą, kad kiekvieno žmogaus širdyje atgarsį rastų, būtų priimtas ir gyvas šis primygtinis kvietimas: *Jeji nori puoselėti taiką, saugok kūrinių.*

Vatikanas, 2009 m. gruodžio 8 d.

BENEDICTUS PP. XVI

Nuorodos

- (1) Katalikų Bažnyčios katekizmas, 198.
- (2) Benediktas XVI. Žinia 2008 m. Pasaulinės taikos dienos proga, 7.
- (3) Plg. 48.
- (4) Dantė. Dieviškoji komedija, Rojus, XXXIII, 145.
- (5) Žinia 1990 m. Pasaulinės taikos dienos proga, 1.
- (6) Apaštališkasis laiškas *Octogesima adveniens*, 21.
- (7) Žinia 1990 m. Pasaulinės taikos dienos proga, 10.
- (8) Plg. Benediktas XVI. Enciklika *Caritas in veritate*, 32.
- (9) Katalikų Bažnyčios katekizmas, 295.
- (10) Heraklitas Efezietis (apie 535–475 m. pr. Kr.). Fragmentas 22B124: H. Diels, W. Kranz. *Die Fragmente der Vorsokratiker*. Weidmann, Berlin 1952⁶.
- (11) Plg. Benediktas XVI. Enciklika *Caritas in veritate*, 48.
- (12) Jonas Paulius II. Enciklika *Centesimus annus*, 37.
- (13) Plg. Benediktas XVI. Enciklika *Caritas in veritate*, 50.
- (14) Pastoracinė konstitucija *Gaudium et spes*, 69.
- (15) Plg. Jonas Paulius II. Enciklika *Sollicitudo rei socialis*, 34.
- (16) Benediktas XVI. Enciklika *Caritas in veritate*, 37.
- (17) Popiežiškoji teisingumo ir taikos taryba. Bažnyčios socialinio mokymo santrauka, 467; plg. Paulius VI. Enciklika *Populorum progressio*, 17.
- (18) Plg. Jonas Paulius II. Enciklika *Centesimus annus*, 30–31, 43.

- (19) Benediktas XVI. Enciklika *Caritas in veritate*, 49.
(20) Ten pat.
(21) Tomas Akvinietis. *S. Th.* II-II, q. 49, 5.
(22) Plg. 9.
(23) Plg. 8.
(24) Paulius VI. Enciklika *Populorum progressio*, 43.
(25) Benediktas XVI. Enciklika *Caritas in veritate*, 69.
(26) Jonas Paulius II. Enciklika *Centesimus annus*, 36.
(27) Benediktas XVI. Enciklika *Caritas in veritate*, 61.
(28) Plg. ten pat, 15, 51.
(29) Plg. ten pat, 28, 51, 61; Jonas Paulius II. Enciklika *Centesimus annus*, 38, 39.
(30) Plg. Benediktas XVI. Enciklika *Caritas in veritate*, 70.

Benediktas XVI

Apie Rupertą iš Doico

2009 m. gruodžio 9 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Šiandien susipažinsime su dar vienu XII a. benediktinų vienuoliu. Jo vardas – Rupertas iš Doico (*Deutz*). Doicas – miestas netoli Kelno (*Köln*), jame buvo įsikūrus garsaus vienuolyno centras. Rupertas pats pasakoja apie savo gyvenimą viename svarbiausių savo veikalų „Žmogaus Sūnaus šlovė ir garbė“, kuriame iš dalies komentuojama Mato evangelija. Jau vaikystėje jis buvo priimtas oblatu į Šv. Lauryno benediktinų vienuolyną Lježe (*Liège*), laikantis ano meto papročio vieną sūnų patikėti auklėti vienuoliams, taip jį dovanojant Dievui. Rupertas visada mėgo vienuoliškąjį gyvenimą. Netrukus išmoko lotynų kalbą, kad galėtų studijuoti Bibliją ir mėgautis liturginėmis apeigomis. Jis išsiskyrė pilnatišku moraliniu tiesumu bei stipriu prisirišimu prie Šventojo Petro Sosto.

Jo laikus ženklino konfliktai tarp popiežiaus ir imperatoriaus dėl vadinamojo „investitūros ginčo“, popiežiui, kaip jau minėjau kitose katechezėse, mėginant sutrukdyti, kad vyskupų paskyrimas bei jų jurisdikcijos vykdymas priklausytų nuo civilinės vyresnybės, kuri dažniausiai vadovaudavosi politiniais bei ekonominiais ir tikrai ne pastoraciniais motyvais. Lježo vyskupas Otbertas priešinosi popiežiaus nurodymams ir Šv. Lauryno vienuolyno abata Berengarijų dėl šio ištikimybės popiežiui ištrėmė. Tame vienuolyne gyvenęs Rupertas

nesvyruodamas nusekė paskui abatą į tremtį ir tik Otbertui grįžus į bendrystę su popiežiumi vėl parvyko į Lježą bei sutiko tapti kunigu. Iki to laiko jis vengė priimti šventimus iš su popiežiumi nesutariančio vyskupo. Rupertas mus moko, jog, Bažnyčioje kilus nesutarimui, rėmimasis petriškąja tarnyba laiduoja ištikimybę sveikam mokymui ir dovanoja ramybę bei vidinę laisvę. Po ginčo su Otbertu jis dar du kartus buvo priverstas palikti vienuolyną. 1116 m. priešininkai jį net padavė į teismą. Nors ir visiškai išteisintas, Rupertas panoro kuriam laikui pasitraukti į Zygburgą (*Siegburg*), tačiau, vėl grįžus į Lježo vienuolyną, polemika nesiliovė, tad jis nusprendė galutinai įsikurti Vokietijoje. 1120 m. paskirtas Doico abatu, šias pareigas ėjo iki savo mirties 1129 m. Iš Doico buvo išvykęs tik vieną kartą – kaip piligrimas keliaudamas į Romą 1124 m.

Rupertas buvo produktyvus rašytojas, paliko daugybę kūrinių, labai įdomių ir šiandien – dar ir dėl to, kad dalyvavo savo meto įvairiose svarbiose teologinėse diskusijose. Jis, pavyzdžiui, ryžtingai įsikišo į ginčą dėl Eucharistijos, pasibaigusį Berengarijaus Tūriečio pasmerkimu 1077 m. Šis per siaurai aiškino Kristaus buvimą Eucharistijos sakramente, apibrėždamas jį vien kaip simbolinį. „Transsubstanciacijos“ terminas dar nebuvo vartojamas Bažnyčios kalboje, tačiau Rupertas, taikydamas kartais drąsius posakius, tapo ryžtingu Eucharistijos tikrovės gynėju, pirmiausia kūrinyje *De divinis officiis*, ryžtingai patvirtinusi tolydumą tarp Kristaus – įsikūnijusio Dievo Žodžio – Kūno ir Kūno, esančio eucharistiniuose duonos ir vyno pavidaluose. Brangūs broliai ir seserys, manau, jog čia turime pamąstyti ir apie savo laikus. Juk ir šiandien gresia pavojus iškreiptai suprasti realų Kristaus buvimą Eucharistijoje. Taip atsitinka Eucharistiją laikant vien bendrystės, socializacijos apeigomis ir lengvai užmirštant, kad Eucharistijoje su savo prisikėlusiu Kūnu tikrai esti prisikėlęs Kristus, tas, kuris atiduoda save į mūsų rankas, kad *ištrauktų* mus iš mūsų pačių, *įtrauktų* į savo nemirtingą kūną ir taip *nuvestų* į naują gyvenimą. Šis didis slėpinys, kad Viešpats visa savo tikrove yra eucharistiniuose pavidaluose, yra vis iš naujo šlovintinas bei mylėtinas slėpinys! Čia norėčiau pacituoti *Katalikų Bažnyčios katekizmo* žodžius, perteikiančius du tūkstančius metų vykusį tikėjimo ir teologinių apmąstymų vaisius: „Kristaus buvimas eucharistiniais pavidalais yra nepakartojamas. <...> Švenčiausiajame Eucharistijos sakramente tikrai, realiai ir substanciskai yra mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus kūnas ir kraujas išvien su Jo siela ir dievyste ir todėl visas Kristus. Šitas buvimas vadinamas *realus* ne išimtaine prasme, tarsi kitoks buvimas nebūtų *realus*, bet iškilčiausia prasme, kadangi tai substancialus buvimas, ir Kristus – Dievas ir žmogus – čia yra visas ir nedalomas“ (*KBK*, 1374).

Prie šios tikslios formuluotės savo apmąstymais prisidėjo ir Rupertas.

Kitas ginčas, į kurį įsivėlė Doico abatas, – tai problema, kaip suderinti Dievo gerumą bei visagalybę su blogio egzistavimu. Jei Dievas yra visagalis ir geras, kaip paaiškinti blogio tikrovę? Rupertas reagavo į poziciją, kurios laikėsi Lano (*Laon*) teologinės mokyklos mokytojai, filosofiniais samprotavimais Dievo valioje atskyrę „pritarimą“ ir „leidimą“ ir padarę išvadą, kad Dievas leidžia vyksti blogiui jam nepritardamas ir, vadinasi, jo nenorėdamas. O Rupertas atsisako taikyti filosofiją, kurią laiko nepakankama tokios didelės problemos akivaizdoje, ir tiesiog lieka ištikimas Biblijos pasakojimui. Jis remiasi Dievo gerumu, tiesa, kad Dievas yra be galo geras ir tegali trokšti tik gero. Taip blogio šaltinį jis atranda pačiame žmoguje ir netikusiam žmogaus laisvės naudojime. Gvildendamas šią problemą, Rupertas prirašo religinio įkvėpimo kupinų puslapių, kad išaukštintų Tėvo gailestingumą, Dievo kantrumą ir palankumą nusidėjusiam žmogui.

Kaip ir kiti Viduramžių teologai, Rupertas kėlė klausimą: kodėl Dievo Žodis, Dievo Sūnus, tapo žmogumi? Kai kurie, daugelis, atsakė šitaip: Žodį tapti žmogumi privertė neatidėliotina būtinybė atitaisyti žmogaus nuodėmę. Rupertas kristocentriiniu požiūriu į išganymo istoriją išplečia perspektyvą ir veikale „Trejybės šlovinimas“ reiškia nuomonę, jog Įsikūnijimas, centrinis visos istorijos įvykis, buvo numatytas nuo amžių, nepriklausomai nuo žmogaus nuodėmės, idant visa kūrinija galėtų aukštinti bei mylėti Dievą kaip viena šeima, suburta apie Kristų, Dievo Sūnų. *Apreiškimo knygos* nėsčioje moteryje jis išvelgia visą žmonijos istoriją, nukreiptą į Kristų lygiai taip, kaip pradėjimas nukreiptas į gimimą. Ši perspektyva taip pat plėtojama kitų mąstytojų bei vertinama ir šiuolaikinėje teologijoje, teigiančioje, kad visa pasaulio ir žmonijos istorija yra į Kristaus gimimą nukreiptas pradėjimas. Kristui visada yra skiriama centrinė vieta egzegetiniuose aiškinimuose, kuriuos Rupertas pateikia savo rūpestingai ir aistringai surašytuose Biblijos knygų komentaruose. Taip jis atveria įstabią visų išganyimo istorijos įvykių nuo sukūrimo iki laikų pabaigos vienybę: „Visas Raštas, – teigia jis, – viena knyga, siekianti to paties tikslo (dieviškojo Žodžio), kylanti iš vieno Dievo ir parašyta vienos Dvasios“ (*De glorificatione Trinitate et professione Sancti Spiritus* I, V: PL 169, 18).

Aiškindamas Bibliją, Rupertas nesitenkina pakartodamas Bažnyčios tėvų mokymą, bet leidžia pasireikšti ir savo originalumui. Jis, pavyzdžiui, yra pirmasis rašytojas, sužadėtinę *Giesmių giesmėje* sutapatinę su Švenčiausiąja Mergele Marija. Tad šios Rašto knygos

komentaras virsta savotiška mariologine *summa*, kur pateikiamos Marijos privilegijos ir iškilios dorybės. Viena iš labiausiai įkvėptų komentarų tekstų Rupertas rašo: „O mylimiausioji ir mylimųjų, mergelių Mergele, ką tavyje giria tavo mylimas Sūnus, kurių aukština visi angelų chorai? Giria paprastumą, tyrumą, nekaltumą, mokymą, kuklumą, nuolankumą, dvasios ir kūno vientisumą, tai yra nepaliestą mergeliškumą“ (*In Canticum Cantorum* 4, 1–6: CCL 26, p. 69–70). Ruperto marijiškasis *Giesmių giesmės* aiškinimas yra nusišėjęs liturgijos ir teologijos dermės pavyzdys. Įvairūs šios Biblijos knygos tekstai jau buvo įtraukti į Marijos švenčių liturgines apeigas.

Tačiau Rupertas stengiasi savo mariologinį mokymą įtraukti į ekleziologinį. Kitaip tariant, Švenčiausioji Mergele Marija, jo akimis, yra švenčiausioji visos Bažnyčios dalis. Todėl mano garbingasis pirmtakas popiežius Paulius VI užbaigdamas trečiąją Vatikano II Susirinkimo posėdžių sesiją, kurioje Marija iškilmingai paskelbta Bažnyčios Motina, pacitavo iš Ruperto veikalų paimtą sakinį, kuriame Marija apibūdinama kaip *portio maxima, portio optima* – kaip iškiliausioji, geriausioji Bažnyčios dalis (plg. *In Apocalypsem* 1. 7: PL 169, 1043).

Brangūs bičiuliai, šios trumpos pastabos leidžia mums pamatyti, kad Rupertas yra aistringas, didžiule gelme apdovanotas teologas. Kaip ir visi monastinės teologijos atstovai, jis mokėjo racionalias tikėjimo slėpinių studijas jungti su malda ir kontempliacija, laikyta bet kurio Dievo pažinimo viršūne. Kartais jis pats prabyla apie savo mistinius patyrimus, pavyzdžiui, išpažindamas neapsakomą džiaugsmą pajutus Viešpaties artumą: „Tą trumpą akimirksnį, – sako jis, – patyriau, kokie teisingi jo paties žodžiai: mokykis iš manęs, nes aš romus ir nuolankios širdies“ (*De gloria et honore Filii hominis. Super Matthaeum* 12: PL 168, 1601). Ir mes kiekvienas savaip galime sutikti Viešpatį Jėzų, nepaliamajam lydinčių mus kelyje ir mūsų išganyimo labui tariantį esančiu eucharistinėje Duonoje ir savo Žodyje.

Šiauliuose konsekruota nauja bažnyčia

Gruodžio 6 d., sekmadienį, Šiaulių mieste duris atvėrė naujoji bažnyčia. Jaučiausia Šiauliuose, po popiežiaus Jono Pauliaus II viešnagės, 1993-ųjų spalio 15 d. įsteigta, Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo parapija iki šiol naudojosi kitokią paskirtį turinčiais pastatais. Ilgai ir kruopščiai svarstyta dėl naujosios bažnyčios vietos, architektūros, interjero. Kertinis akmuo iškilmingai pašventintas 2008 metų rugsėjo 13 d.

Į naujosios bažnyčios konsekravimo šv. Mišias susirinko didelis žmonių būrys. Nuo pastaruoju metu poliklinikos patalpose prisiglaudusios bažnyčios Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo parapijos klebonas Vytautas Kadys iškilminga procesija Šiaulių gatvėmis atėjo iki naujosios, maldai suglaustų delnų formos bažnyčios. Idėjos autoriai – architektai Darius Jakubauskas ir Andrius Vernys. Klebonas džiaugėsi, kad prie statybų prisidėjo visa bendruomenė. „Manau, kad taip ir turėtų vykti maldos namų statybos – jie stotimi būtent bendruomenei“, – sakė jis.

Prie bažnyčios durų žmonių apsuptyje procesiją pasitiko vyskupai: Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Luigis Bonazzis, Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, Kaišiadorių vyskupas Juozas Matulaitis, Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas, Vilkaviškio vyskupas emeritas Juozas Žemaitis MIC, Karagandos vyskupas augziliaras Athanasius Schneideris, Kauno vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas. Architektas Darius Jokubauskas pabrėžė, kad bažnyčios projektą 2008 m. kovą apreiškė „matomo ir nematomo pasaulio valdovas“. Šiaulių nekilnojamojo turto projektų valdymo ir priežiūros įmonės „Eriadas“ direktorius Donatas Jurevičius įteikė raktus Šiaulių vyskupui Eugenijui Bartuliui. Prieš įžengdamas į bažnyčią Šiaulių ganytojas pašventino varpus. Aštuonių varpų kariljonas atvežtas iš Olandijos. Varpams skambant parapijos klebonas Vytautas Kadys atrakino ir atvėrė duris. Žmonės bemat pripildė bažnyčią, apšviečiamą natūralia, pro lubose iškirstus švieslangius krintančia šviesa. Į rytus orientuota trinavio plano bažnyčia padalyta į kelias erdves – joje suprojektuota ir adoracijos koplyčia, krikštykla, knygynėlis. Asketišką bažnyčios vidų sušildo dešimties medinių kolonų ir lubų konstrukcija, primenanti apverstos valtės dugną. Tai tarsi architektūrinė užuomina apie biblinį Nojaus laivą.

Vandens, skirto pašlakstymui, palaiminimu prasidėjo iškilmingos konsekravimo apeigos. Jose taip pat dalyvavo Seimo nariai, Šiaulių miesto bei rajono valdžios atstovai. Giedojo Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo parapijos choras, vadovaujamas Mindaugo Žalalio. Talkino profesoriai, Lietuvos operos solistai Eduardas Kaniava ir Vladimiras Prudnikovas. Olandų meistrų sumontuotais vargonais grojo Dainius Sverdiolas bei doc. Stasys Žalalis.

Sakydamas pamokslą Šiaulių ganytojas liudijo, jog per tuos šešiolika metų jaudinosi dėl tikinčiųjų, kurie turėjo melstis įvairiose vietose. Ganytojo teigimu, simboliška, kad bažnyčia konsekruojama antrąjį advento sekmadienį, kai skaitoma apie pranašą Baruchą, raginantį nusimesti liūdesio drabužį. „Raginu nusimesti liūdesio drabužį ir apsirengti Jėzumi Kristumi“, – sakė vyskupas. Žvilgsnis į 30 metrų aukščio bažnyčios kryžiu, anot Šiaulių vyskupo, turėtų liudyti Kristaus žodžius: „Ateikite, aš jus atgaivinsiu.“ Už centrinio altoriaus pastatyta lenkų meistrų iš granito masės nulieta 4 metrų Švč. Mergelės Marijos skulptūra simbolizuoja siekį sekti paskui Kristų taip, kaip sekė dangiškoji

Kalbos premija

Gruodžio 10 d. Lietuvos filharmonijoje iškilmingo renginio metu kunigui Vaclovui Aliuliui MIC įteikta metinė Kalbos premija.

Kalbos premijos laureatas buvo paskelbtas gegužės 7-ąją, Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dieną, Lietuvių literatūros ir tautosakos institute penktą kartą vykusiuose spaudos pusryčiuose. Premija kun. V. Aliuliui paskirta už aktyvią labdarinę visuomeninę veiklą atgimimo priešaušriu ir jo laikotarpiu, katalikiškos periodikos organizavimą, kūrybingą, mokslškai grįstą publicistiką, liturginės lietuvių kalbos kūrimą ir diegimą, socialinio ir humanitarinio lietuvių kalbos žodyno brandinimą, jo sintaksės tobulinimą.

Kun. V. Aliulis aktyviai prisidėjo prie Liturginės komisijos parengtų ir 1966–1994 m. išleistų liturginių knygų. Tai Apeigybas (du tomai su Priedu), Liturginis maldynas, Romos mišiolas (du tomai), Romos mišiolo skaitiniai (šeši tomai). Be to, šios knygos bemaž ištisai kirčiuotos. Jomis buvo kuriama šiuolaikinė liturginė lietuvių kalba, sudaranti reikšmingą literatūrinės kalbos dalį.

„Jau yra iškeliavę į amžinybę visi šių leidinių rengimo didieji darbininkai: prelatas Leopoldas Pratkelis, kanauninkas Jonas Mintaučkis, monsinjorai Konstantinas Ambrasas ir Pranciškus Tamulevičius, kunigai Jonas Paliūkas MIC ir Petras Palšis, bibliiniais vertimais prisidėję kun. Česlovas Kavaliauskas ir kun. Antanas Liesis MIC – sakė laureatas. – Belikęs esu iš būrio vienas su vėliau prisidėjusiu kanauninku Vytautu Masiu. Tebus šiuo apdovanojimu pagerbti jie visi.“

Kalbos premija skiriama labiausiai nusipelnusiems lietuvių kalbos ir informacinės kultūros puoselėtojams, įamžinant įžymios lietuvių visuomenės veikėjos, redaktorės, spaudos laisvės gynėjos Felicijos Bortkevičienės atminimą.

Dalijami maisto paketai

Caritas, vykdydamas Maisto iš intervencinių atsargų tiekimo labiausiai nepasiturintiems asmenims (MIATLNA) programą, lapkričio mėnesį maisto produktus išdalijo 319 328 asmenims.

Lyginant su rugsėjo mėnesiu per *Caritas* organizaciją paramą maisto produktais gavo 22 186 žmonėmis daugiau. Maisto paketą praėjusį mėnesį sudarė kvietiniai miltai, miltinis mišinys biskvitui, saldintas sutirštintas pienas, kvietiniai sausi pusryčiai, trijų grūdų kruopų košė, miežių dribsniai, trijų grūdų dribsniai, kiaulienos su ryžių kruopomis konservai, ryžiai ir cukrus.

Šiomet pagal Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nustatytą kriterijų paramą maisto produktais šešis kartus per metus galėjo gauti asmenys, kurių pajamos neviršijo 1,5 LR Vyriausybės patvirtintų valstybės remiamų pajamų dydžio, t. y. 525 Lt per mėnesį. Šiomet produktai iš intervencinių atsargų buvo dalijami 6 kartus – vasario, kovo, gegužės, liepos, rugsėjo, lapkričio mėnesiais.

Žmonių, pageidaujančių gauti paramą maisto produktais, nuolat daugėja. Vasario mėnesį, t. y. pirmojo dalijimo metu, maisto produktais *Caritas* parėmė 181 332 varguolius. Metų pabaigoje paramos prašė beveik du kartus daugiau vargstančiųjų.

Norintieji gauti paramą maisto produktais kitais metais turėtų kreiptis į vietos seniūnijų socialinius skyrius arba savivaldybių socialinės paramos skyrius. Maisto produktus pagal savivaldybių ir seniūnijų sudarytus varguolių sąrašus įvairiuose Lietuvos miestuose ir miesteliuose išdalys *Caritas* darbuotojai ir savanoriai.

Maisto iš intervencinių atsargų tiekimo labiausiai nepasiturintiems asmenims (MIATLNA) programa Lietuvoje vykdoma nuo 2005 metų. Šios programos metu Vyriausybės lėšomis nuperkama maisto produktų iš ES intervencinių at-

Motina – „pirmoji monstrancija, nešiojusi Kristų savo širdyje ir padovanojusi pasauliui“. Ganytojas ypač pasidžiaugė nuolatinės adoracijos koplyčia.

Apaštališkasis nuncijus Luigis Bonazzis teigė, jog naujos bažnyčios konsekracija yra garbė Šiaulių vyskupijai ir Šiaulių miestui. Nuncijus atskleidė, jog prieš atvykdamas į Lietuvą kalbėjęs su Šv. Tėvu. Popiežius išsakęs susirūpinimą, kad katalikiškoji Lietuva, kaip ir kitos valstybės, susiduria su materializmo ir pasaulietiško iššūkiais, menkinančiais pasiryžimą švęsti sekmadienį. „Po šios dienos džiaugsiuos galėdamas popiežiui pasakyti, kad lietuviai ne tik švenčia sekmadienį, bet ir stato bažnyčias. Manau, jį nudžiugins ši žinia“, – kalbėjo arkivyskupas. Po šv. Mišių Šv. Tėvo palaiminimo raštai įteikti visiems prisidėjusiems prie bažnyčios statybos. Prieš iškilmingą vyskupų palaiminimą valdžios atstovai pasveikino Šiaulių vyskupą Eugenijų Bartulį 60 metų sukakties proga. -irat-

Šiaulių vyskupijos globėjos iškilmė

Gruodžio 8 d., antradienį, 11 val. šv. Mišiomis Šiaulių katedroje buvo pradėta švęsti vyskupijos globėjos Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo iškilmė. Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis pasveikino iškilmų svečią iš Centrinės Azijos, Karagandos vyskupą augziliarą Athanasijų Schneiderį ir paprašė jo aukoti šv. Mišių auką. Apeigos vyko lotyniškai, išskyrus atgailos aktą, visuotinę maldą. Skaitiniai bei Evangelija taip pat buvo skaitomi lietuviškai. Šv. Mišios aukotos už Šiaulių vyskupiją.

Per pamokslą vyskupas iš Karagandos išreiškė džiaugsmą, kad Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo iškilmės švenčia Šiaulių katedroje. Svečias kalbėjo apie Bažnyčios kvietimą džiūgauti dėl Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo prasidėjimo. Ji, Kristaus ir mūsų Motina, be jokios nuodėmės, visa tyra, gera, graži. Marijoje regime, koks pagal Dievo planą turėjo būti žmogus. Dievas žmogų sukūrė tyra, gera ir gražų. Bet pirmieji žmonės panorą būti nepriklausomi ir tapo netyri, negerai, negražūs. Pirmoji nuodėmė – didžiausia katastrofa istorijoje. Tai reiškia gyventi be Dievo, nepaisant jo įstatymo. Bet Dievas, visokio gėrio šaltinis, trokšdamas sugrąžinti pirminį grožį, tyrumą, gerumą, panorą, kad jo Sūnus taptų tikru žmogumi ir paruošė to vertą motiną. Dievas norėjo, kad Sūnus priimtų kūną ir kraują iš kūno ir kraujo, nepalietų jokios nuodėmės šešėlio. Dievas nuo pat Švč. Mergelės Marijos pradėjimo padarė ją tobulą. Tai – pirmasis atpirkimo aktas. Antrasis atpirkimo momentas, pasak Karagandos vyskupo, – tai, kad ir mes dėl Jėzaus išlieto kraujo turėtume tapti tyri, gražūs ir geri.

Po šv. Mišių vyskupas Athanasijus Schneideris tikintiesiems bei kunigams pristatė savo knygą *Dominus est* („Viešpats yra“), šiais metais išverstą į lietuvių kalbą ir išleistą Šiauliuose 3000 egzempliorių tiražu. Iš italų kalbos knygą išvertė kun. Vilius Sikorskas.

Knygoje vyskupas dalijasi mintimis apie šv. Komuniją. „Šventoji Komunija – tai ne vien dvasinio pokylio akimirka, bet ir, pirmiausia, kuo asmeniškiausias tikinčiojo susitikimas su Viešpačiu Dievu šiame gyvenime. Tam susitikimui tinkamiausia gaunančiojo, nusižeminusio, kūdikiškos dvasios tikinčiojo laikysena. Tokia laikysena jau savaime pareikalauja aiškių garbinimo ir pagarbos ženklų. Autorius taip pat pateikia trijų moterų, kurias jis asmeniškai pažinojo sovietinio pogrindžio laikais, pavyzdį. Tokie liudijimai gali padrašinti trečiojo tūkstantmečio katalikus ir pamokyti juos, kaip reikia sutikti Viešpatį didingą šventosios Komunijos akimirką“, – rašoma knygos viršelyje. -irat-

Vilniaus arkivyskupijos Caritas 20-metis

Gruodžio 11 d. Vilniaus arkikatedroje bazilikoje iškilmingai paminėta Vilniaus arkivyskupijos Caritas atkūrimo 20 metų sukaktis. Vilniaus arkivyskupijos Caritas telkia 40 padalinių ir programų, vienija 100 specialistų ir 368 savanorius. Vilniaus arkivyskupijoje veikia 8 vaikų dienos centrai, besirūpinantys per 300 vaikų, Vaikų globos namai, Amatų mokymo centras, Mokymo centras-kavinė, Prieglobsčio prašytojų dienos centras pabėgėliams, Pabėgėlių integracijos programa, Nakvynės namai benamiams, Benamių dienos centras, Labdaros valgykla „Betanija“, 24 Caritas labdaros skyriai, parama Europos Sąjungos intervenciniais maisto produktais. Vilniaus regione tai plačiausią pagalbininkų tinklą turinti nevyriausybinė organizacija.

Padėkos už vaisingą veiklą šv. Mišioms vadovavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Kartu koncelebravo daugelio Vilniaus parapijų klebonai. Per pamokslą kardinolas priminė, kad Bažnyčios veikla trejopa: skelbti Dievo žodį, švęsti sakramentus ir vykdyti gailėstingosios meilės tarnybą. Bendruomenė turi tarnauti vargšams, jausti solidarumą, nuo kurio neatsiejama artimo meilė. Iš artimo meilės pasaulis pažįns, kad esame Kristaus mokiniai. Bažnyčia – šeima ir bendruomenė, kurios pašaukimas praktiškai įgyvendinti artimo meilės įsakymą. Pasak popiežiaus Benedikto XVI, tikintiesiems svarbu turėti reginčią širdį, kuri skiria dėmesio kitiems, mato, kur reikia meilės, kam skauda ir reikia padėti. Esame kviečiami to jautrumo mokyti jaunimą, pratinti jį prie artimo meilės veiklos. Per Caritas organizaciją Bažnyčia rūpinasi ligoniais, vargšais, kaliniais, neturinčiais nakvynės ir reikalingos globos nesulaukiančiais įvairaus amžiaus žmonėmis. Iš pradžių tai buvo pavienių geros valios žmonių iniciatyva tarnauti vargšams, o dabar yra išaugusi didelė struktūra, besiremianti ir savanorių, ir profesionalių darbuotojų tarnystėje. Neužtenka spontaniškos pagalbos. Sėkmingai karitatyvinei veiklai reikia profesionalumo ir kompetencijos. Tada bus galima sulaukti ir valstybinių institucijų paramos. Pasaulyje nebus tobulo teisingumo, visada reikės patarnauti nuskriaustiems žmonėms. Bažnyčia, vedama artimo meilės, gali padėti ten, iki kur įstaigų tarnautojai nenuėina. Meilės bendruomenė, jausdama atsakomybę už kitus, gali daug nuveikti, pati patirti ir kitiems nešti tarnavimo bei dalijimosi džiaugsmą. Kardinolas dėkojo Dievui, kad darbščių žmonių pastangomis per dvidešimt metų artimo meilės tarnyboje tiek daug nuveikta. Caritas iniciatyvos plėtojamos ne tik Vilniaus mieste, bet ir dekanatuose. Šios struktūros žmonėms taip pat būtina atpažinti, kas aktualu, kur reikia pagalbos, stiprinti veiklą parapijose, atidaryti dienos centrus, rengti vadovus, veikliai padėsiančius kitiems.

Vilniaus arkivyskupijos Sielovados centro Didžiojoje salėje Vilniaus arkivyskupijos Caritas surengė šventinę konferenciją „Dvidešimt metų gailėstingumo darbų Vilniaus arkivyskupijoje“. Konferencija pradėta IV–XII a. armėnų giesmėmis ir liaudies dainomis, kurias atliko buvusi Caritas savanorė Justina Arutunian, pritariant įvairiems instrumentams.

Konferencijon susirinkusius pasveikino kardinolas Audrys Juozas Bačkis, priminęs, kad nuo pat savo tarnystės Vilniuje pradžios troško, kad Bažnyčia būtų regima ne tik kaip švenčianti pamaldas, bet ir kaip patarnaujanti vargšams.

Pirmąjį pranešimą „Vilniaus arkivyskupijos Caritas šiandien: pašaukimas ir šios dienos iššūkiai. Bažnyčios pozicija“ skaitė Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos rektorius kun. Žydrūnas Vabuolas. Prelegentas pabrėžė, kad Caritas pašaukimas kyla iš Dievo. Bažnyčios pašaukimas – tęsti Kristaus pradėtą

sargų, kuriuos vėliau pagal ES galiojančią tvarką nepasiturintiems išdalija Lietuvos Caritas, Raudonojo kryžiaus draugija ir Labdaros ir paramos fondas „Maisto bankas“. Apie 70 proc. MIATL-NA programos darbo pagal apimamą Lietuvos teritorijos plotą ir aptarnaujamų žmonių skaičių atlikta Lietuvos Caritas bendradarbiai ir savanoriai.

-lc-

Advento renginiai

Birštone

Gruodžio 12 d. Birštono parapijos Caritas namuose Kaišiadorių vyskupijos Katechetikos centras surengė kasmetinę adventinio susitelkimo dieną tikybos mokytojams ir katechetams. Renginyje, kurį vedė prelegentas iš Belgijos Josephas Bastinas, dalyvavo 37 tikybos mokytojai ir katechetai iš įvairių Kaišiadorių vyskupijos parapijų.

Adventas, pasak prelegento, yra džiaugsmo metas, nes laukiame gimstančio Jėzaus – Gelbėtojo. Šių dienų pasaulyje, kur tiek daug kalbama apie krizę, gripą, įvairias katastrofas ir nelaimes, ypač svarbu nepamiršti, kad Jėzus yra vienintelis mūsų Gelbėtojas ir kad pergalė jo pusėje. Neturime pasiduoti negatyvioms mintims, keliančioms nevilgtį ir netikėjimą, nes šios mintys tikrai ne iš Dievo, bet iš mūsų Priešo, norinčio mus suklaidinti. Biblijoje žodis labai svarbus – juo prasižėda Senasis ir Naujasis Testamentas: tardamas žodį Dievas sukuria pasaulį, o Jono prologe sakoma, kad „pradžioje buvo Žodis“. Taigi žodis labai galingas. Dievas, sukurdamas žmogų, taip pat davė jam galią viešpatuoti per žodį, tik kartais žmogus to nežino ar pamiršta. Galime per Šventąją Dvasią įsileisti gražius žodžius ir mintis (mąstome taip pat žodžiais); kita vertus, galime paklusti melagingam ir neviltingin stumiančiam Gundytojo balsui. Prelegentas akino puoselėti savo vidinę sodą, laistant jį gražiomis mintimis ir Dievo žodžiu, kad aplink taptų šviešiau ir gražiau!

Tarp paskaitų dalyviai turėjo laiko tylai ir asmeninei maldai, o pabaigoje dalijosi patirtimi ir įžvalgomis grupelėse. Prieš išvykdami tikybos mokytojai ir katechetai dalyvavo šv. Mišiose, kurias Birštono parapijos bažnyčioje aukojo kun. G. A. Tamošiūnas, Kaišiadorių vyskupijos Katechetikos centro dvasios vadovas.

-K-

Šaukėnuose

Gruodžio 11 d. Kelmės rajono Šaukėnų Vlodo Pūtvio-Putvinskio vidurinė mokykla jau ketvirtą kartą surengė vokalinės sakralinės muzikos festivalį-konkursą „Skrisk, giesmele“. Renginys prasidėjo Šaukėnų Švč. Trejybės bažnyčioje, kur šv. Mišias rytą aukojo parapijos klebonas Arūnas Jankauskis, per pamokslą raginęs neburbėti dėl pasitaikančių sunkumų, bet pasitikėti Dievu, kuris visą daro nauja.

Šiais metais Šaukėnų kultūros namai buvo pilni dalyvių iš Kelmės, Šaukėnų, Užvenčio, Tytuvėnų meno mokyklų, Šiaulių miesto „Romuvos“ pagrindinės mokyklos, Šiaulių moksleivių namų, Kaišiadorių r. Kruonio gimnazijos, Kelmės r. Kražių gimnazijos, Tytuvėnų gimnazijos. Tolimiausi svečiai atvyko iš Joniškio meno mokyklos Žagarės filialo, Latvijos Ogrės rajono Iškilės vidurinės mokyklos, Mažeikių r. Židikų Marijos Pečkauskaitės vidurinės mokyklos.

Renginį pradėjo Šaukėnų Vlodo Pūtvio-Putvinskio vidurinės mokyklos direktorius Algimantas Armalis. Renginio globėjui Šiaulių vyskupui Eugenijui Bartuliui, neseniai šventusiam šešiasdešimties metų jubiliejų, gimtadienio proga buvo įteikta technologijų olimpiadų nugalėtojos Kornelijos Žvybaitės rankų darbo dovana.

Dalyvius sveikino ir prasmingu renginiu džiaugėsi Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, Šiaulių apskrities švietimo departamento atstovė Birutė Lebedeva, Kelmės rajono vicemerai Zenonas Mačernius, Kelmės rajono švietimo

darbą skelbti Evangeliją. Karitatyvinė veikla yra viena iš privalomų Bažnyčios misijos formų. Gailestingosios meilės praktika neatsiejama nuo Bažnyčios misijos esmės, lygiai kaip tikėjimo skelbimas bei šventimas. *Caritas* yra įrankis, struktūra gailestingajai meilei plėtoti. Ši struktūra pašaukta tikėti ir kitiems atskleisti karitatyvinės veiklos svarbą. Tokios meilės reikės net tada, kai jos svarbą neigs pasaulis. Kitas pašaukimo dėmuo – mokėti atsiliepti į konkrečius poreikius, pastebėti vargo ir skurdo situacijas ir sugebėti į jas atsiliepti. *Caritas* organizacija taip pat pašaukta ugdyti Bažnyčios bendruomenę. Per gailestingąją meilę žmonės tampa jautresni, nes pastebi tuos, kuriems reikia pagalbos ir patys stengiasi padėti krikščioniškų motyvų skatinami. Karitatyvinį matmenį privalu įtraukti į vietinės Bažnyčios pastoraciją. Prelegentas išvardijo *Caritas* organizacijos iššūkius: jautrinti bendruomenę, nuolatos priminti gailestingosios meilės aktualumą, patraukti jaunimą, išlaikyti pusiausvyrą tarp projektinės ir bendruomeninės veiklos, samdomo bei savanoriško darbo, išlaikyti krikščioniškąją tapatybę socialinių projektų sraute, brandinti tapatumą bei per maldą išsaugoti viltį ir tikėjimo žvilgsnį į savo veiklą bei skurdo situacijas.

Pranešime „Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* Vilniaus mieste“ Vilniaus miesto savivaldybės Socialinės paramos skyriaus vedėja Rasa Laiconienė akcentavo, jog *Caritas* Vilniaus mieste yra profesionali ir rūpestinga pagalba žmonėms. Savivaldybė iš dalies finansuoja šios struktūros veiklą ir džiaugiasi bendradarbiavimu, įsiklausymu į poreikius ir siūlymu to, kas tuo metu aktualiausia. Kai kurie sėkmingai vykdomi projektai – puikus pavyzdys valstybinėms socialinėms struktūroms. *Caritas* padeda ugdyti tikėjimą žmogaus verte bei permainos galimybe. Tarp iššūkių savivaldybės tarnautoja minėjo tolesnį beglobių žmonių lydėjimą, pagalbą neįgaliesiems, šeimos atstumtų žmonių slaugymą.

Skaitydamas pranešimą „*Caritas* pagalbos patirtis. Kokia tikroji Vilniaus *Caritas* pagalba?“, Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* Amatų mokymo centro vadovas Darius Žižys pabrėžė, jog dirbdamas šioje organizacijoje iš naujo suvokė žmogų kaip vertybę. Visame pasaulyje socialinės veiklos darbai plėtojami pagal principus „greičiau, daugiau, pigiau“ ir matuojami našumu. *Caritas* stengiasi paskatinti žmones keistis, ugdyti pasitikėjimą, mokytis spręsti, rinktis, vertinti, dirbti ir imtis atsakomybės pirmiausia už savo gyvenimą. Taip dėmesys kreipiamas ne į kiekybę, o į procesą. Kitas svarbus dalykas – bendruomeniškumo patirtis ir santykio kūrimo džiaugsmas. Struktūroje ne tik sprendžiamos problemos, bet ir plėtojami žmogiški ryšiai.

Ketvirtajame pranešime „Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* šiandienos tapatybės ir vystimosi krypties aspektu“ Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* direktorius Linas Kukuraitis akcentavo, jog *Caritas* darbuotojams svarbu suderinti subsidiarumo bei solidarumo principus, profesionalų ir savanorių darbo įtampą, finansuotojų reikalavimus ir savos veiklos galimybes. *Caritas* siekis – vienyti Bažnyčios narius, kurti lygiaverčius santykius, padėti kitiems vadovaujantis krikščioniškąją meile. Svarbu suvokti ne tik pagalbos besikreipiančiųjų, bet ir šioje struktūroje dirbančiųjų tapatybės klausimus. Nuo to priklauso teikiama pagalba, bendravimas, santykiai ir pan. Ateityje planuojama plėtoti bendruomeniškumą, daugiau telkti savanorių, plėtoti veiklą parapijose, mokyti vadovus karitatyvinės veiklos aspektų.

Konferencija užbaigta šventine agape. Kiekvienas konferencijos dalyvis dovanų gavo *Caritas* pastangomis išleista jubiliejinį kalendorių, iliustruotą šioje organizacijoje patarnavimų sulaukiančių žmonių nuotraukomis. -ksb-

Ekumeninės pamaldos Vilniuje

Gruodžio 10 d. Vilniaus Šv. Jono Krikštytojo ir šv. Jono apaštalo ir evangelisto bažnyčioje vyko ekumeninės Taizė pamaldos. Jauni žmonės iš skirtingų krikščioniškųjų bendruomenių giedojo Taizė susitikimams būdingas giesmes, skaitė skaitinius iš Šventojo Rašto, turėjo galimybę tyloje atsiverti Dievui. Pamaldose dalyvavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Jis meldė, kad žmonės labiau atvertų širdis ir lauktų Viešpaties atėjimo. Po pamaldų ganytojas visus palaimino ir kvietė džiaugtis tikėjimu, nešti entuziazmą, dalytis su kitais krikščioniškąja žinia. Br. Robas, besirūpinantis į ekumeninę Taizė bendruomenę Prancūzijoje iš Lietuvos atvykstančiais piligrimais, sakė, kad kartu su vyresniuoju br. Aloyzu nuoširdžiai džiaugiasi šių metų gegužės 1–3 d. Vilniuje pirmą kartą surengtu Vidurio ir Rytų Europos jaunimo susitikimu, šeimomis, kurios priėmė piligrimus nakvynei ir visais jaunais žmonėmis, taip noriai padėjusiais ruošti priėmimą, dėkojo Vilniaus arkivyskupijos Jaunimo centro darbuotojams, atlikusiems tiek daug pasirėngimo darbų.

Ekumeninių pamaldų dalyviai žiūrėjo dokumentinį filmą „Lūpos tylai sudėtos“ (režisierius Aidas Markauskas) apie pavasarį Vilniuje surengtą Taizė jaunimo susitikimą. Filme dokumentiniais vaizdais stengiamasi atskleisti jauno žmogaus santykį su Dievu, pasakojami tarptautinio susitikimo „Pasitikėjimo piligrimystė Vilniuje“ išpūdžiai. Į tris dienas trukusį susitikimą tūkstančiai jaunuolių iš Lietuvos ir kitų Europos šalių atvyko bendroje maldoje vienyti su katalikų, ortodoksų, protestantų Bažnyčių tikinčiaisiais. Filme jauni žmonės pasakoja, kaip atrado jaunatvišką, jaukumo ir nuoširdumo pilną Bažnyčią, šeimos dalijasi piligrimų priėmimo džiaugsmu, rodoma įvairių tomis dienomis veikusių teminių grupelių veikla, žmonės liudija apie viltį žadinančių tarnysčių prasmę. Susitikimo organizatoriai džiaugėsi jaunimo bendruomeniškumu, galimybe viešai liudyti tikėjimą, krikščioniškai švęsti Lietuvos tūkstantmetį, telkti parapijas jaunimo veiklai. Po pamaldų, filmo pristatymo bei peržiūros visi dalyviai turėjo progą pasivaišinti ir draugiškai bendrauti.

-ksb-

Konferencija SOTER dešimtmečiui paminėti

Gruodžio 4 d. Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) Katalikų teologijos fakulteto (KTF) Didžiojoje auloje surengta tarptautine mokslinė konferencija „XX–XXI a. pradžios religijos mokslų periodika“ paminėtas mokslinio žurnalo SOTER atkūrimo dešimtmetis ir Evangelinė žinia tūkstantmečiui Lietuvai. Konferencijoje dalyvavo mokslininkai iš Lietuvos, Latvijos ir Lenkijos universitetų, pranešimai buvo skaitomi lietuvių, lenkų ir anglų kalbomis.

Konferencija prasidėjo apaštališkojo nuncijaus Luigio Bonazzio sveikinimu, kurį perskaitė Kauno arkivyskupas metropolitas ir VDU KTF didysis kancleris Sigitas Tamkevičius. Sveikindamas konferencijos rengėjus, dalyvius ir SOTER žurnalo darbuotojus, nuncijus dėkojo jiems už prasmingą ir pasiukojamą darbą bei linkėjo mokslininkams straipsniais bei kita veikla nešti ne tik akademinį, bet ir pastoracinių, evangelizacinių vaisių, nes nūdienos žmogui ir visai visuomenei ne mažiau nei šv. Brunono laikais reikia džiugiosios Jėzaus Kristaus Naujienos.

Perskaitęs nuncijaus sveikinimą, arkivyskupas S. Tamkevičius pakvietė visus pasimelsti už vaisingą konferencijos darbą, kad išvalgos prisidėtų prie žurnalo gyvavimo, augimo, tobulėjimo. Sveikinimo žodžius tarė ir žurnalo SOTER

skyriaus vedėja Irena Janušienė ir kt. Šaukėnų Švč. Trejybės parapijos klebono rūpesčiu šiais metais dalyviai pertraukos metu susitiko su Šiaulių skautų tunto skautais, klausėsi Kauno kunigų seminarijos Šiluvos parengiamojo kurso klierikų liudijimų, susipažino su neįgalaus asmens Nicko Vujičiaus tikėjimo kelione.

Vertinimo komisija, sudaryta iš Šiaulių konservatorijos mokytojo Sigitos Vaičiulionio, Šiaulių dainavimo mokyklos „Dagilėlis“ mokytojų metodininkių Ilmeros Abromavičienės ir Vitalijos Sadauskienės, nugalėtojais paskelbė Teofilį Luotę iš Šiaulių miesto „Romuvos“ pagrindinės mokyklos, Kaišiadorių r. Kruonio gimnazijos merginų vokalinį ansamblį, Karoliną Juškaitę ir Jurgitą Kalasauskaitę bei Ingą Kubilinskaitę iš Tytuvėnų gimnazijos meno skyriaus. Kiekvienas dalyvis į namus parsivežė ne tik kalėdinę nuotaiką, bet ir Šaukėnus garsinančios Jadvygos ir Liudo Dajorių kepyklos kepamos duonos.

-kaj-

Kazlų Rūdoje

Gruodžio 11 d. popietę Kazlų Rūdos savivaldybės kultūros centre Kazlų Rūdos parapijos *Caritas* surengė advento ir Kalėdų giesmių bei dainų šventę „Atskamba balsas“. Renginio dalyvius pasveikino ir džiugios kalėdinės nuotaikos palinkėjo Vilkaviškio vyskupijos Marijampolės dekanato dekanas, Kazlų Rūdos parapijos klebonas kun. Gintautas Kuliešius. Koncerte dalyvavo beveik visos Kazlų Rūdos savivaldybės ugdymo ir mokymo įstaigos. Koncerto pabaigoje kolektyvų vadovams Kazlų Rūdos parapijos *Caritas* atstovės Raimonda Matukynienė ir Aušra Kudžmaitė įteikė padėkos raštus, o atlikėjams – saldžias dovanėles.

-vst, vf-

Bebruliškių kaime

Gruodžio 11 d. Bebruliškės kaimo kultūrinių renginių organizatorė ir bibliotekos vedėja Rima Gruodienė

bei bendruomenės slaugytoja Anelė Bulotienė pakvietė bendruomenės narius į advento vakarą. Tokie jaukūs susirinkimai čia vyksta daugiau nei dešimt metų. Šalia Bebruliškės gyvenvietės esantys kaimai ribojasi su dviem parapijomis: Sasnavos ir Bagotosios, o Bebruliškė priklauso Kazlų Rūdos parapijai. Todėl kartu su bendruomenės nariais vakarojo ir Kazlų Rūdos parapijos klebonas kun. Gintautas Kuliešius bei Bagotosios parapijos klebonas kun. Juozas Fakėjavas. Kun. G. Kuliešius pasveikino Bebruliškės ir aplinkinių kaimų senolius, vidutinio amžiaus žmones ir jaunimą, palinkėjo Kristaus atneštos ramybės ir džiaugsmo kiekvieno žmogaus širdyje ir šeimose, o kun. J. Fakėjavas kalbėjo apie advento reikšmę krikščionio gyvenime. Vakarą vedė R. Gruodienė kartu su kaimo jaunimu skaitė advento rimčiai pritaikytą poeziją, minė mįsles, pasakojo apie papročius. Pritariant gitaroms giedojo Bebruliškės merginos bei Kazlų Rūdos parapijos jaunimo ansamblio narės Monika, Regina. Ant stalo degė žvakės, puikavosi pasninko valgiai.

-vst, vf-

Projektas Lietuvos tūkstantmečiui

„Blaivi tauta – laisva tauta 2009“ – taip vadinasi Vyskupo Motiejaus Valančiaus Vilkaviškio vyskupijos blaivybės sąjūdžio Kazlų Rūdos skyriaus pirmininko Algirdo Jankausko parengtas projektas Lietuvos vardo tūkstantmečiui paminėti. Šį moksleivių ir suaugusiųjų rašinių bei piešinių konkursą finansavo Lietuvos Respublikos kultūros rėmimo fondas ir Kazlų Rūdos savivaldybė.

Gruodžio 12 d. projekto dalyviai iš aštuonių savivaldybių buvo pakviesti į neseniai duris atvėrusią Kazlų Rūdos savivaldybės viešąją biblioteką. Čia buvo galima pamatyti visus atsiųstus 235 piešinius blaivybės, narkomanijos, rūkymo tematika. Rašinių konkursui buvo pateikti 43 darbai. Projekte dalyvavo 25 ugdymo įstaigos: Šakių – 6, Vilkaviškio – 6, Kazlų Rūdos – 3, Prie-

redkolegijai dėkojo VDU plėtros prorektorė Natalija Mažeikienė, VDU KTF dekanas Benas Ulevičius, buvęs VDU rektorius profesorius Vytautas Kaminskas. Prelatas, ilgametis VDU KTF dekanas ir SOTER redkolegijos pirmininkas, prof. Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS pristatė konferencijos pranešėjus.

Keturių sesijų metu perskaityta 14 pranešimų, kuriuose apžvelgta SOTER atkūrimo istorija bei straipsnių tematika, bendradarbiavimas su kitais Lietuvos bei užsienio leidiniais, teologiniai straipsniai kituose Lietuvos periodiniuose moksliniuose leidiniuose, Lenkijos teologijos mokslo problematika moksliniame leidinyje „Teologia i człowiek“, religijos mokslų sklaida išėivijoje. Visi pranešimai publikuojami 32-ajame SOTER numeryje.

Prof. Alfonsas Motuzas, SOTER redkolegijos pirmininko pavaduotojas, perskaitė pranešimą „Atkurto religijos mokslo žurnalo SOTER istoriografija“. Profesorius apžvelgė, kaip atkurtas religijos mokslų žurnalas SOTER per dešimtmetį išaugo į tarptautinį mokslo žurnalą. Atkūrimo ištakos siekia 1998 m. pabaigą ir 1999 m., kai VDU minėjo atkūrimo dešimtmetį. Pirmas atkurtojo SOTER numeris išleistas 1999 m. birželį, jam buvo suteiktas tarptautinis ISSN numeris. 2000 m. žurnalas įtrauktas į Lietuvos mokslo leidinių sąrašą. Tais pačiais metais pasirodė internetinis SOTER puslapis. Pagausėjus publikacijų, nuo dviejų per metus išleidžiamų leidinio numerių padaugėjo iki keturių. Išleisti penki SOTER priedai, kuriems irgi suteiktas tarptautinis ISSN numeris. Nuo 1-ojo iki 13-ojo numerio straipsniai spausdinti lietuvių, anglų, vokiečių kalbomis, o nuo 14-ojo iki jubiliejinio 32-ojo – lietuvių, anglų, italų, lenkų, prancūzų, vokiečių ir rusų kalbomis. Per dešimtmetį SOTER buvo įregistruotas į Lietuvos mokslo tarybos patvirtintą Periodinių ir tęstinių mokslo leidinių sąrašą, į Lietuvos mokslo ir studijų elektronines duomenų informacinės sistemos (*eLABa*) bei tarptautines duomenų bazes. Tai Centrinės Rytų Europos virtualiosios bibliotekos (*CEEOL*), Filosofijos mokslų informacijos centro (*The Philosopher's index*) ir Atvirosios prieigos žurnalų (*Directory of Open Access Journal*) duomenų bazės. Nuo 2005 m. SOTER žurnalą pradėjo įsigyti Lenkijos aukštųjų mokyklų katalikų teologijos fakultetų dekanatų konferencija ir Krokuvos katalikų mokslo akademija.

Prelatas prof. Vytautas Steponas Vaičiūnas perskaitė pranešimą „Atgimusio SOTER mokslinių publikacijų autoriai ir jų keliamos problematikos kiekybiniai bei kokybiniai aspektai“. Prelatas teigiamai įvertino žurnalo reikšmingą įnašą į Lietuvos mokslo bei krikščioniškos kultūros raidą. Pranešime išryškinta teologijos mokslo svarba puoselėjant krikščioniškąją kultūrą, autentiškos išminties ir tiesos paieška gyvojoje krikščioniškosios minties filosofinėje tradicijoje. Aptarti katalikiškojo ugdymo prioritetai švietimo sistemoje, apibūdinti liaudiškojo maldingumo, etnokultūros, krikščioniškojo meno ir kultūros tyrinėjimai.

Konferenciją vainikavo šv. Mišios Kauno Prisikėlimo bažnyčioje, kurioms vadovavo vysk. Jonas Ivanauskas. Vyskupas, pasveikinęs visus susirinkusiuosius, ragino melstis už žurnalo darbuotojus ir mokslininkus bei pasakė homiliją. Po šv. Mišių konferencijos dalyviai buvo pakviesti į Prisikėlimo bažnyčios terasą pasigrožėti Kauno panorama.

-sam-

Kaune paminėtas Jėzuitų bažnyčios 250 metų jubiliejus

Gruodžio 6 d., sekmadienį, Šv. Pranciškaus Ksavero (jėzuitų) rektorato bendruomenė šventė bažnyčios konsekravimo 250 metų jubiliejų. Tą dieną Kauno

Jėzuitai ir rektorato bendruomenė dėkojo Dievui už savo bažnyčią, kurią 1759 metais iškilmingai pašventino žemaičių vyskupas A. Tiškevičius, dedikudamas ją šv. Pranciškaus Ksavero garbei. Gausiai susirinkę žmonės dalyvavo bažnyčios rektoriaus Ryčio Gurkšnio SJ ir t. Aldono Gudaičio SJ aukotose iškilmingose Mišiose.

Pamokslą pasakęs rektorius be kita ko priminė gruodžio 3 d. minėtą bažnyčios globėją Pranciškų Ksaverą. Pasak rektoriaus, „šventasis tikrai buvo laimingas. Jo užsidedimas paskatino naują Europos misionierių bangą į Azijos kraštus.“ „Šiandien dauguma nerimo ir visokių baimių varginamų žmonių neturi ir neieško savo tikrų, didelių ir įkvepiančių tikslų gyvenime. <...> klauskite savęs: <...> ką darydamas jaučiu entuziazmą, susilaukiu pripažinimo, patiriu gyvenimo prasmę ir pilnatvę? Šie atsakymai parodys jums, kaip įnešti daugiau entuziazmo ir užsidedimo į savo gyvenimą. Tegul tai būna jūsų adventinio meto nusiteikimas ir aktyvus laukimas. Dievas tikrai nori parodyti jums tą kelią, kuriuo eidami nestokosite užsidedimo, entuziazmo ir būsite laimingiausi“, – kalbėjo kunigas.

Pasibaigus šv. Mišioms, rektorius t. R. Gurkšnys SJ, primindamas bažnyčios istorijos jubiliejų, pabrėžė: „Prieš 20 metų čia žmonės džiaugėsi savo pergalėmis. Mes čia šiandien džiaugiamės Dievo pergalėmis kiekvieno iš mūsų gyvenime.“ Iškilnių proga padėkota per dviem dešimtims aktyviai sielovadoje tarnaujančių bažnyčios bendruomenės narių, čia tarnaujantiems kunigams.

Prieš iškilmes jėzuitų rektorato išplatintame pranešime prisiminta dramatiška šventovės istorija. Šalia išaugusi mokykla garsėjo gera tvarka ir išsilavinusiais mokytojais jėzuitais. Panaikinus Jėzuitų ordiną, bažnyčia ir kolegija atiteko valstybei. Per karą prancūzų kariuomenė nusiaubė bažnyčios ir kolegijos pastatus. Caro valdymo metais bažnyčia buvo pertvarkyta ir paversta stačiatikių cerkve. Per Pirmąjį pasaulinį karą Dievo namai buvo toliau niokojami. Lietuvos nepriklausomybės metais sugrįžę jėzuitai gražiai darbavosi atnaujintuose bažnyčios ir kolegijos pastatuose. Po Antrojo pasaulinio karo sovietų valdžia juose įrengė mokyklos sporto salę ir metalo dirbtuves. 1990 m. jėzuitai sugrįžo į Dievo namus. Bažnyčios patalpose buriasi įvairios sielovados grupelės, kuriams nauji projektai ir atsiveria savanoriškos veiklos galimybės.

-kait-

Kunigų metams paminėti skirta saleziečių piligrimystė

Gruodį pasaulio saleziečių kongregacija švenčia 150-ąsias įkūrimo metines, o gegužės mėnesį iškilmingai buvo paminėtas ir Lietuvos saleziečių bendruomenės 75-erių metų jubiliejus.

Prieškariu saleziečiai vykdė plačią socialinę veiklą, rūpinosi vargingų šeimų vaikų ir jaunuolių švietimu bei profesiniu pasirengimu. Vytėnuose įkurtoje mokykloje mokė amato, o gambiausi neturtingų šeimų vaikai būdavo siunčiami mokytis į Italiją. Sovietmečiu daugeliui šios bendruomenės narių teko eiti sunkiais Sibiro lagerio kančių ir tremties keliais.

Lietuva priklauso Italijos Milano saleziečių inspektorijai, mūsų krašte veiklą vykdo 10 saleziečių vienuolių, iš kurių 9 kunigai ir vienas brolis, bei 7 seserys vienuolės salezietės. Saleziečiai susitelkę dviejuose didžiausiuose miestuose: Vilniuje – gyvenamajame Lazdynų mikrorajone įkurta Šv. Jono Bosko parapija – ir Kaune – darbininkiškajame Palemone įkurta Švč. M. Marijos

nų – 3, Marijampolės – 3, Kalvarijos – 2; Alytaus – 1. Pagrindinės rašinių ir piešinių temos: „Narkotikams – ne!“, „Laiškas vyskupui Motiejui Valančiui“, „Ką daryti, kad Lietuva taptų blaivesnė?“, „Aš ir Lietuvos tūkstantmetis“, „Blaivi tauta – laisva tauta“, „Neškim Jėzui blaivias širdis“.

Gausiai susirinkusius dalyvius (per šimtą žmonių) pasveikino projekto vadovas A. Jankauskas, Vilkaviškio vyskupijos blaivybės sąjūdžio garbės kapelionas kun. Ignas Plioraitis ir mokytojos Dalės Kriščiūnienės vadovaujamo Kazlų Rūdos pradinės mokyklos popamokinės veiklos būrelio „Lino žiedas“ nariai.

Rašiniai ir piešiniai buvo vertinami pagal tris amžiaus grupes: 1–4 klasės, 5–8 klasės, 9–12 klasės, taip pat suaugusiųjų (dvi mokytojos). Iš viso buvo įteikta dvidešimt diplomų ir tiek pat knygyno „Pegasas“ dovanų kuponų. Kiekvienas projekto dalyvis gavo padėkos raštą. Padėkota ir rajonų bei savivaldybių švietimo skyriams, aktyviausioms mokykloms. Rašinius vertino Kazlų Rūdos literatų klubo „Girių versmė“, o piešinius – draugijos „Smėlis“ nariai.

-vst,vf-

Knygos pristatymas

Gruodžio 10 d. Marijampolėje Vilkaviškio vyskupijos Religinio švietimo centras ir Pastoracinio centro biblioteka surengė šiemet „Katalikų pasaulio leidinių“ išleistas Henrio J. M. Nouweno knygos „Vidinis meilės balsas“ pristatymą. Renginio metu pianinu įvairių klasikų kūrinių pagrojo Česlovo Sasnausko choro vadovas Mindaugas Radzevičius, ištraukas iš knygos skaitė Marijampolės „Sūduvos“ gimnazijos auklėtiniai bei jų mokytoja Virginija Gurevičienė. Vakaraž vedė kun. Rytis Baltrušaitis.

Per fotografijų montажą susirinkusieji buvo supažindinti su Henrio J. M. Nouweno (1932–1996) gyvenimo žingsniais, pasibaigusiais Toronto „Arkos“

bendruomenėje, kur sveikieji gyvena kartu su proto negalią turinčiais žmonėmis. Šis autorius dvasingumo tematika parašė beveik 40 knygų. Kai kurias iš jų lietuvių kalba išleido „Aidai“, „Krantų“ redakcija bei „Katalikų pasaulio leidiniai“.

Organizatoriai susirinkusiems pristatė paties Henrio J. M. Nouweno pamąstymus apie knygos „Vidinis meilės balsas“ kilmę, jos reikšmę. Iš pradžių tai buvo autoriaus slaptas dienoraštis, gimęs ypatingos vidinės kančios metu, kai jam atrodė, kad visa, kas turėjo bent kokią prasmę, staiga dingo. Jis niekada nemanė šių tekstų spausdinti, bet galiausiai, draugų raginamas, atidavė rankraštį į spaustuovę, tikėdamasis, kad tai bus tarsi druska, pagerinsianti kitų žmonių gyvenimo skonį.

Parinkti skaitiniai iš knygos „Vidinis meilės balsas“ atskleidė skausmingą žmogaus susidūrimą su savimi pačiu ir kitais. Teksto žodžiai leido pajauti, kaip skausmuose gyva išlikusi viltis veda Dievo link. Pabaigoje renginio dalyviams palinkėta, kad ši knyga ir joje perteikiama patirtis būtų ramstis stengiantis giliau pažinti Dievą ir meilę gyvenimui.

-rb-

Rožančiaus Karalienės parapija, kuriai vadovauja pasišventęs saleziečių idėjų ir darbų tęsėjas kunigas Massimo Bianco. Šiandien veiklaus kunigo ir jo pagalbininkų saleziečių susitelkimo dėka tik statybinių medžiagų gamykloomis garsėjęs darbininkiškasis Kauno priemiestis tapo dvasiniu traukos centru, pagyvenusiųjų ir vargstančiųjų žmonių užuovėja, jaunimo tobulėjimo mokykla bei jų piligrimystės kelių pradžia.

Šį pavasarį, gegužės 23 d., Palemono bažnyčioje švenčiant Marijos Krikščionių Pagalbos šventę, parapijoje buvo įsteigta Marijos Nekaltai Pradėtosios Krikščionių Pagalbos asociacija, kuri maldomis ir išpūdingu piligrimystės žygiu Bažnyčios mokytojų ir šventųjų keliais atsiliepė į Šventojo Tėvo kvietimą švęsti Kunigų metus. Pasak asociacijos ir maldingosios kelionės dvasios vadovo kun. Massimo Bianco, popiežius Benediktas XVI, sklebdamas Kunigų metus, pasaulio tikinčiųjų prašė ryžtingai, tvirtai ir karštai įsipareigoti dėti pastangas, kad šie metai būtų plačiai švenčiami visame pasaulyje – vyskupijose, parapijose, kiekvienoje vietinėje bendruomenėje, šiltai įtraukiant mūsų katalikiškąją tautą, neabejotinai mylinčią savo kunigus ir trokštančią matyti juos kasdieniuose apaštalavimo darbuose laimingus, šventus ir džiugius.

Šia intencija keturi jauni MNPKP saleziečių asociacijos maldininkai Rima, Rasa, Giedrius ir Marekas per penkis mėnesius keliaudami šventųjų keliais ir meldamiesi už pasaulio kunigus ir liudydami Evangeliją automobiliu įveikė beveik 23 tūkst. kilometrų. Jų piligriminės kelionės maršrutas, prasidėjęs Kaune, nusidriekė per Čenstakavą, Krokuvą, Medžjugorję, Asyžius, Romą, Tesalonikus, Efezą, Jeruzalę, Betliejų, Nikėją, Antiochiją, Dubrovníkus, Budapeštą, Paduvą, Paviją, Turiną, Tezė, Pare le Monjali.

Pasak kelionės vadovės, saleziečių bendradarbės Rimos, kunigai mūsų tikinčiųjų bendruomenei svarbūs ne tik dėl to, ką jie daro, bet ir dėl to, kuo jie yra. Tikra tiesa, jog kai kurie kunigai šiuo metu turi rimtų problemų ir yra atsidūrę nusikalstamosiose situacijose, bet mes turime už juos melstis ir aukotis, idant jie atsiverstų. Didžiuma kunigų yra garbingi žmonės, atsidavę savo tarnybai, praktikuojantys maldos gyvenimą ir pastoracinę gailestingąją meilę, visa savo esybe įgyvendinantys savo pašaukimą ir misiją, dažnai didelio asmeninio pasiaukojimo kaina, tačiau visa tai atlieka vedami autentiškos meilės Jėzui Kristui, Bažnyčiai ir tautai, solidarizuodamiesi su vargšais ir kenčiančiaisiais.

Saleziečių asociacijos maldininkė pripažino, kad jų kelionė, skirta maldai už kunigų šventumą ir pašaukimą, buvusi itin išpūdinga. Pirmiausia jie lankė visuotinės Bažnyčios šventąsias vietas, laimingai pasibaigė jų netikėtas atsidėjimas karo veiksmų zonoje Irake, vėliau stebuklingai atvyko į Jeruzalės miestą, kuris šventas net trims religijoms – žydų, krikščionių ir musulmonų, bei Jėzaus gimimo vietą – Betliejų. Maldininkai meldėsi Paskutinės vakarienes kambaryje, Jeruzalės Šv. Kapo bazilikoje. Maldininkai, kelionėje patyrę alkį, troškulį ir visokių pavojų, pastebėjo, jog Artimųjų Rytų regione gyvenantys trijų monoteistinių tikybių išpažinėjai – musulmonai, krikščionys ir judėjai – labai geranoriškai nusiteikę maldininkų atžvilgiu. Karščiausią vasarą maldininkams visur pasiūlyta vandens, nesavanaudiškos pagalbos. Maldininkai taip pat sakė, kad šių kraštų tikintiesiems nesvetimas tarpusavio supratimas ir bendravimas. „Čia labai stipriai pajutome, kad mus visus gali vienyti Meilė“, – kalbėjo apie kelionėje patirtus išgyvenimus Rima.

-ež-

ŽVAIGŽDĖS VEDAMI

Kristaus apsireiškimas (Trys Karaliai)
Iz 60, 1–6; Ef 3, 2–3. 5–6; Mt 2, 1–12

Krikščionybė yra įsikūnijimo religija. Įsikūnijęs Dievas perplėšė nepažinumo uždangą. Begalinis ir neaprepiamas Dievas apsireiškė žmonijai Betliejaus Kūdikyje. Jėzus yra didysis Viešpaties apsireiškimas, jame randame Dievo pažinimo kelią. Ne tik šiais laikais kai kuriuos žmones trikdo tikėjimo tiesa apie dieviškosios ir žmogiškosios prigimties vienybę Jėzuje. Kai kas priekaištauja, esą krikščionybei trūksta dvasingumo, čia viskas pernelyg paprasta, „nepakankamai dvasinga“. Tariamai dvasingesnių dalykų leidžiasi ieškoti Rytų religijose. Praėjusiam šimtmečiui buvo madinga hipotezė, esą Jėzus, prieš skelbdamas savo mokslą Palestinoje, pats mokėsi išminties Rytuose. Kaip ir daugelis kitų fantastinių teorijų ji neturi jokio biblinio pagrindo. Šiandienos Evangelijoje girdėjome apie išminties ieškotojus, ėjusius priešinga kryptimi. Rytų šalies išminčiai atvyko pagarbinti Žydų karaliaus.

Tikėjimo paieška reikalauja klusnumo ir nuolankumo. Kelyje būna tamsos ir dykumos patirčių, iš kurių žmogus neišsiveržtų vien savo jėgomis. Laimei, Dievas nušviečia kelią žvaigžde, nes jis pats yra šviesa. Išganyto istorijoje Viešpats apsireiškė įvairiais būdais. Bažnyčios tėvai sakydavo, jog kurdamas Adomą Dievas jau numanė Kristaus įsikūnijimą. Sukūręs žmogų pagal savo paveikslą Dievas bendravo su juo. Tačiau Adomas atmetė Dievo apreiškimą ir pateko į tamsą. Nuodėmė yra būklė, kai Dievas nebeatpažįstamas. Ir po nuopuolio Dievas nepaliko žmonijos. Jis pašaukė Abraomą, patikėdamas jam nuostabius pažadus. Abraomas džiaugėsi galėdamas regėti Viešpatį ir priimti savo palapinę. Mozei Dievas apsireiškė degančiame krūme. Jis bendravo su Moze kaip su draugu, veidas į veidą. Debesų ir ugnies stulpas, Sandoros padangtė ar šventykla buvo Dievo liudijimas išrinktosios tautos žmonėms. Dievas nuolat patvirtina, kad yra su mumis. Galiausiai žmonijos nuodėmės užtrauktą uždangą nuo viršaus iki apačios perplėšė Jėzus ant kryžiaus. Jis pasakė: „Štai aš esu su jumis per visas dienas iki pasaulio pabaigos.“ Dievas kviečia mus į tebesitęsiantį jo apsireiškimą, ypač dalyvaujant Mišiose ir švenčiant sakramentus.

Viešpaties Apsireiškimo iškilmė pagal liaudiškojo maldingumo tradiciją dažniausiai vadinama Trijų Karalių švente. Toks pavadinimas taip pat prasmingas: išminčiai, sužinoję apie Išganytojo gimimą ir atvykę jo pagarbinti, apdovanojo jį kaip tikri karaliai. Nežinome, kas buvo tie išminčiai, mokslininkai, Dievo ie-

kotojai, bet kuriuo atveju jie buvo ne žydai. Viešpats slėpiniu kosminiu ženklu pasirodė kitataučiams išminčiams, ne išrinktosios tautos atstovams. Apaštalas Paulius Laiške efeziečiams rašo, kad pagonys pašaukti dalyvauti tame pačiame tikėjimo pavelde, paslapyje, kuri buvo „nuo amžių uždengta Dieve“. Dievas neatstumia žmonių, nepriklausančių išrinktajai tautai, Bažnyčiai. Viešpats juos apšviečia, nušviečia jų kelią į tiesą, padeda būti ištikimiems gautam apreiškimui.

Pranašas Izaijas piešia džiaugsmingą paveikslą, kaip į Jeruzalę renkasi tautos. Bažnyčia negali pasiekti pilnatvės, jei neapima visos žmonijos. Ji turi apimti ne tik visas tautas, visas civilizacijas su joms būdinga mąstysena ir gyvensena, bet ir visas žmonių grupes, socialinius sluoksnius. Tokiame visuotiniame pasirodo Dievo apreiškimo turtingumas.

Erodas visiškai nieko nežinojo apie įvykius. Jis tuo metu buvo politinis Izraelio vadovas – tautos, kuri turėjo duoti pasauliui Mesiją, vadovas. Erodas sušaukė Rašto aiškintojus ir aukštuosius kunigus. Jų priedermė buvo pažinti, saugoti ir aiškinti Rašte užrašytą Dievo apreiškimą. Čia žvaigždė išnyksta. Išminčiai šiek tiek pasitraukia. Rašto žinovai nurodo: Mesijas turi gimti Betliejuje. Jei žvaigždės pranašiškas ženklas yra tikras ir geras, jį turi patvirtinti Bažnyčios aiškinamas Dievo žodis. Žvaigždė, kuri vėl pasirodo išminčių akims, patvirtina tai, ką sakė Rašto aiškintojai. Erodas prašė, kad išminčiai grįždami pas jį užsuktų. Iš vėlesnių įvykių žinome, kad Erodas įžvelgė naujagimyje pavojingą varžovą ir jį norėjo nužudyti. Per sapną išminčiams buvo apreiškta neužsukti į Jeruzalę, o grįžti kitu keliu. Viešpats apsaugodamas kūdikį patvarko taip, kad Erodas negauna norėtos informacijos. Dievo apreiškimas skirtas ne piktavaliams, bet nuolankiems, nuoširdiems tiesos ieškotojams. Rytų išminčiai savo kelyje veikiausiai sutiko kitų žmonių. Juos vedusi žvaigždė atsispindėjo jų veiduose. Dieviškosios išminties ieškotojai aplink save skleidžia šviesą ir paguodą.

Anglų rašytojas G. K. Čestertonas parašė esė apie tris šiuolaikinius išminčius. Jie girdėjo apie taikos miestą, kuriame nėra karų nei kančių. Jie taip pat sužinojo, kad norint tapti to miesto piliečiu reikia atnešti dovanas, įrodančias, jog jie verti jame apsigyventi. Nešini dovanomis jie nukeliavo į tą miestą. Prie vartų juos pasitiko šventasis Juozapas. Pirmasis žmogus atsinešė pinigų, už kuriuos siūlė pirkti įvairiausių pramogų: mat linksmindamiesi žmonės nebenorėtų kariauti. Antrasis žmogus vietoje smilkalų atsinešė cheminių preparatų. Pasak jo, taip būtų galima paveikti žmonių smegenis,

kad jie nuolat jaustųsi laimingi. Taip galima lengvai kontroliuoti gyventojų nuotaikas ir patenkinti jų poreikius. Trečiasis šiuolaikinis žmogus atsinešė atomo skaidymo technologiją – naująją mirą, mirties simbolį. Jo dovanos prasmė: kad visi taikos miesto priešininkai

būsią sunaikinti. Tačiau šventasis Juozapas, pamatęs jų dovanas, neįleido jų į miestą, tik kažką sušnibždėjo kiekvienam į ausį. Ką pasakė šventasis Juozapas? Ogi tai, kad jie pamiršo Kūdikį. Taika ir ramybė gali ateiti tik per Ramybės Kunigaikštį.

KRIKŠTAS IR MISIJA

Kristaus Krikštas (C)

Iz 42, 1–4. 6–7; Apd 10, 34–38; Lk 3, 15–16. 21–22

Jėzaus krikštas ženklina Viešpaties atpirkimo darbo viešą pradžią. Šiame atpirkimo darbe dalyvauja visa Švenčiausioji Trejybė: iš dangaus girdimas Tėvo balsas, balandžio pavidalu nusileidžia Šventoji Dvasia. Šiandienos iškilmė yra Kalėdų laikotarpio pabaiga ir eilinio liturginio laikotarpio pradžia. Prasideda Jėzaus viešoji tarnystė: jis ima skelbti Gerąją Naujieną, mokyti, gydyti ligonius ir vaduoti piktųjų dvasių varginamuosius. Krikštu pradėdamą Dievo Sūnaus misiją patvirtina Tėvo balsas. Dangaus Tėvas gėrisi mylimuoju Sūnumi: „Tu mano mylimasis Sūnus, tavimi aš gėriuosi.“

Koks tėvas šioje žemėje nesigėri savo brandžiu sūnumi, sėkmingai baigusiu mokslus, įžengiančiu į naują gyvenimo etapą... Tėvo džiaugsmas dar didesnis, jei sūnus yra gerai išauklėtas, pagarbus, klusnus ir žmonių gerbiamas. Kristus yra mylintis ir klusnus Sūnus. Pirmajame skaitinyje girdėjome, kad jis didžiavasiškas, nuolankus ir gailestingas Viešpaties Tarnas. Jis nenulauš palūžusios nendrės, neužgesins rusenančio dagčio. Drauge jis ryžtingai vykdys pavestą misiją – atvers neregiamis akis, išves belaisvius iš kalėjimo, o svarbiausia – atleis nuodėmes.

Evangelistas Lukas pabrėžia, kad Tėvo balsas pasigirdo Jėzui meldžiantis. Giliausias ryšys su Tėvu yra abipusis. Jono evangelijoje Jėzus sako: „Kas yra matęs mane, yra matęs Tėvą“ (*Jn 14, 9*). Evangelistas Lukas nuolat pabrėžia, kad Jėzus meldžiasi. Ar galimas žmogaus gyvenimas be maldos? Turime išmokti melstis ne tik turėdami ypatingą reikalą, pasitaikius progai ar užklupus bėdai. Per maldą mokomės suvokti Dievo valią ir aukoti jam visą savo gyvenimą. Pirmieji Jėzaus žodžiai, užrašyti Luko evangelijoje: „man reikia būti savo Tėvo reikaluose“ (*Lk 2, 49*), o paskutiniai: „Tėve, į tavo rankas atiduodu savo dvasią“ (*Lk 23, 46*).

Šis sekmadienis yra gera proga apsvarstyti Dievo planą mūsų gyvenimui. Ypač jaunystėje daugelis turi planų ir

idealų, vienus pavyksta iki galo įgyvendinti, kitus – tik iš dalies. Bėgant laikui keičiasi aplinkybės, iškyla nauji uždaviniai. Viešpats palaimina jauną šeimą vaikais. Suplanuotą tarnybinę karjerą keičia ne mažiau kilnus tėvystės ir motinystės pašaukimas. Užauginus vaikus Viešpats kviečia aktyviau įsitraukti į savanorišką tarnystę parapijoje. Mes dalyvaujame Viešpaties atpirkimo darbe iki paskutinės gyvenimo dienos. Kiekvienas naujas gyvenimo etapas yra naujas iššūkis, naujas būdas tarnauti Viešpačiui.

Jėzaus krikštas visiškai kitoks negu mūsų. Krikštas Jordane nebuvo Krikšto sakramentas, nes tikrasis Dievo sakramentas buvo jo Priėmėjas. Vis dėlto krikštas Jordane buvo ypatingas įvykis Jėzaus ir Bažnyčios gyvenime. Apaštalai gerai suprato krikšto Jordane svarbą. Kai buvo renkamas apaštalas į Judo vietą, Jėzaus krikštu nurodoma jo viešosios tarnystės pradžia (*Apd 1, 22*). Antrajame skaitinyje girdėjome, kaip apaštalas Petras Kornelijaus namuose skelbia išganymą visoms tautoms, primindamas krikštą Jordane.

Vienas didžiausių gyvenimo slėpinių yra naujo žmogaus gimimas. Nors naujos gyvybės stebuklas mus giliai sujaudina, dar slėpiningesnis yra „antrasis gimimas“, per Krikštą tampant Dievo šeimos nariu. Bažnyčios tėvai pabrėžia, kad Jėzus buvo pakrikštytas ne dėl savęs, bet dėl mūsų. Jo nepakeitė Jordano vanduo. Pats Jėzus perkeičia vandenį, suteikdamas jam dvasinio nuplovimo galią. Krikštas yra ne tik gimtosios nuodėmės nuplovimas, bet ir įvesdinimas į Dievo tautą, pašaukimas būti Jėzaus mokiniu ir dalyvauti Jėzaus misijoje. Šia prasme Krikšto sakramentas yra ne tik privatus dalykas. Krikšto metu Dievas kiekvienam iš mūsų taria: „Esi mano mylimas sūnus, mylima dukra.“ Krikštu Dievas įteikė mums raktą skaityti ir suprasti gyvenimo knygą. Krikšto sakramentas gausiai teikia malonę, tačiau tai nereiškia, kad pakrikštytas žmogus savaime taps šventas. Hitleris ir Stalinas taip pat buvo krikštyti. Atmetęs Krikšto malonę žmogus gali dar žemiau pulti.

Garsus pamokslininkas ir stebukladarys šventasis Pranciškus Solano buvo įsitikinęs, kad jo apaštalavimo galios

kyla iš Krikšto. Po misijų kelionės į Ameriką grįžęs į tėviškę Ispanijoje jis suklupo prie krikštyklos, kur buvo pakrikštytas, ir dėkodamas garsiai kalbėjo Tikėjimo išpažinimą – malda, kurią Krikšto metu už jį kalbėjo jo tėvai ir krikštátėviai. 1979 m. Jonas Paulius II lankydamasis gimtuosiuose Vadovicuose pagarbiai suklupęs pabučia-

vo parapijiečių gėlėmis išpuoštą krikštyklą, kurioje jis 1930 m. buvo pakrikštytas. Išeidami iš bažnyčios pasišlakstome švęstu vandeniu. Šis pasišlakstymas teprimena mums krikščioniškąjį pašaukimą ir patvirtinantį Dievo žodį: „Tu esi mano mylimasis sūnus ar dukra. Tavimi aš gėriuosi.“

APSIREIŠKIMAS KANOJE

2 eilinis sekmadienis (C)

Iz 62, 1–5; 1 Kor 12, 4–11; Jn 2, 1–12

Šios dienos Evangelija baigiasi žodžiais: „Tokią stebuklą pradžia Jėzus padarė Galilėjos Kanoje.“ Jėzaus šlovė apreiškima trečią kartą. Pirmiausia ji apreiškta Rytų išminčiams, po to Jėzaus krikšto metu, o ši sekmadienį minimas trečiasis Viešpaties šlovės apreiškimas Kanoje. Per ankstesnius du apsireiškimus Viešpaties šlovę atskleidė kiti. Betliejuje jo šlovę atskleidė išminčiai. Prie Jordano Jėzaus šlovę atskleidė Tėvo balsas ir Šventoji Dvasia kaip balandis. Kanoje pats Jėzus parodė savo šlovę. Prasideda apreiškimas, apie kurį evangelistas Jonas rašo savo prologe: „Žodis tapo kūnu ir gyveno tarp mūsų.“ Stebuklas Kanoje parodo Dievo šlovę, grindžiamą meile: „Kad jie pamatytų mano šlovę, <...> nes pamilai mane prieš pasaulio įkūrimą“ (Jn 17, 24).

Biblijoje Dievo šlovė kartais apreiškima išpūdingais ir pagarbią baimę keliančiais būdais. Tačiau dažnai Viešpats veikia per įprastinius žmogiškojo gyvenimo įvykius. Vestuvės Kanoje – viena iš daugelio Šventojo Rašto vietų, kur pasitelkiamas santuokos įvaizdis. Pirmajame skaitinyje Izaijas pranašauja apie dieną, kai Dievo meilė bus išgyvenama kaip santuokos džiaugsmas. Jeruzalei žadama: „Kaip džiaugiasi nuotaka jaunikis, taip tavimi džiaugsis tavasis Dievas.“ Viešpats guodžia: „Tavęs daugiau nebevadins „Paliktąja“ ir tavo šalies „Nuniokotąja“. Šiais žodžiais taikliai apibūdinta per daugelį amžių pavargusi laukti Dievo tauta. Pradėjęs viešąją tarnystę Jėzus netrukus apgailestaus dėl suvargusios minios, panašios į kaimenę be piemens. Todėl Marijos pastebėjimas „Jie nebeturi vyno“ galioja ne tik Kanos vestuviniams, bet ir visai Dievo tautai.

Pasakojimas prasideda mus kiek trikdančiu dialogu tarp Jėzaus ir Marijos. Marijai pasakius, kad vestuviniškai pristigo vyno, Jėzus atsako: „O kas man ir tau, moterie?“ Pavadindamas savo motiną moterimi jis kreipiasi į ją kaip į naująją Evą. Marija, prašydama Jėzų veikti, duoda pradžia įvykiui, perkeisiančiam pasauli.

Pasidavusios žalčio gundymui Evos veiksmai atvedė į nuopuolį. Marijos žodžiai veda į išganymą. Ji duoda mums svarbiausią gyvenimo kelrodį: „darykite, ką tik jis jums lieps“. Turėdamas omenyje atpirkimą Jėzus prabyla: „Dar neatėjo mano valanda“! Jis sako, kad dar neatėjo kančios, mirties ir prisikėlimo valanda.

Jėzui nurodžius vandens pripildomi šeši apsiplovimams skirti indai. Šeši yra reikšmingas skaičius. Tai vienu mažiau negu kūrimo dienų skaičius septyni. Šeši rodo stygių. Žmonijai stinga tobulumo, jį dovanoti gali tik Viešpaties buvimas. Indai buvo skirti vandeniui, vartotam apeiginiams apsiplovimams. Vanduo gali nuplauti medžiagines dėmes, tačiau nuodėmes nuskaistinti gali tik Jėzaus Kraujas.

Šioje Evangelijoje galime išvelgti ne tik vestuviniškus linksminusį vyną, bet ir tą vyną, kuris perkeičiamas į Kristaus Kraują. Ši scena byloja apie žmoniją, dalyvaujančią Viešpaties aukoje per Eucharistiją, kur Jėzus perkeičia vyną į savo Kraują. Pirmasis stebuklas Kanoje rodo galutinę Jėzaus pergalę – prisikėlimą po nukryžiuavimo. Į Jeruzalę atvykus Rytų išminčiams tenykščiai Rašto aiškintojai žinojo, kur turi gimti Mesijas, tačiau nesiejo to su savo gyvenimu. Jie liko kur buvę ir neskubėjo džiaugtis Viešpaties šlove. Erodo rūmai ir visa Jeruzalė tik „sunerimo“. Kanoje, priešingai, prasideda pasaulio perkeitimas. Jis įvyksta todėl, kad žmonės patikėjo Viešpaties žodžiu. Kanos stebuklas ypač apstulbina fariziejų raugo rimtuolius. Jų gyvenime nėra vietos juokui ar šypsenei, jie rūščiai pabrėžia, kad religija yra rimtas dalykas. Šie žmonės piktinasi, kad Jėzus valgo drauge su muitininkais ir nusidėjėliais. Jie vadina Jėzų rijūnu ir vyno gėrėju ir piktinasi, kad jo mokiniai nemokomi pasninkauti. Stebisi ir priešingo sukirpimo žmonės, malonumų mėgėjai. Jie mielai atsipalaiduoja, moka pailsėti, skaniai pavalgyti, mielai planuoja ir svajoja apie atostogas. Ir šie žmonės, panašiai kaip fariziejai, įsitikinę, kad gyvenimo džiaugsmas nesuderinamas su religija. Vieni renkasi džiaugsmą be religijos, o kiti tarnauja Dievui be džiaugsmo. Kanos stebuklu Jėzus įveikia perskyrą tarp prigimties ir malonės. Dievas sukūrė pasaulį, kūriniją ir

pavedė žmogui viską valdyti. Dievas garbinamas ne tik maldomis, bet ir su padėka priimant jo sukurtas dovanas.

Apaštalas Paulius moko krikščionių bendruomenę, kad Viešpats ir toliau ją džiugina bei ugdo įvairiau-

siomis Dvasios dovanomis, duodamomis „bendram labui“. Neturime dejuoti dėl nepalankių laikų ar žmogiškųjų trūkumų. Siekime ir šiandien atpažinti, kaip Viešpats perkeičia mūsų pastangų vandenį į geriausią vyną. Dievo žodis liudija: „Visi buvome pagirdyti viena Dvasia“ (1 Kor 12, 13).

Popiežius

2008 m. Kalėdų žinia	Nr. 1, p. 2
Homilija per šv. Mišias 2008 m. Kalėdų naktį	Nr. 1, p. 3
Kreipimasis į Kardinolų kolegiją ir Romos kurijos narius per kalėdinę audienciją	Nr. 1, p. 4
Kreipimasis į diplomatų korpusą, akredituotą prie Šventojo Sosto	Nr. 2, p. 2
Pamokslas per šv. Mišias Kristaus Apsireiškimo iškilmės dieną	Nr. 2, p. 4
Homilija per šv. Mišias, aukotas Viešpaties Krikšto iškilmės dieną	Nr. 2, p. 6
Žinia 17-osios Pasaulinės ligonių dienos proga	Nr. 3, p. 2
Žinia 2009 m. gavėnios proga	Nr. 3, p. 3
Žinia 2009 m. Pasaulinės jaunimo dienos proga	Nr. 5, p. 2
Laiškas pasaulinės Bažnyčios vyskupams	Nr. 6, p. 2
Kas yra laisvė?	Nr. 6, p. 4
Žmogus yra daug daugiau negu genetinės informacijos kombinacija	Nr. 6, p. 6
Žinia 46-osios Pasaulinės maldos už pašaukimus dienos proga	Nr. 7, p. 2
Pamokslas per 2009 m. Verbų sekmadienio šv. Mišias	Nr. 7, p. 4
Benediktas XVI apie savo kelionę į Afriką	Nr. 7, p. 6
<i>Urbi et orbi</i> 2009 m. Velykų proga	Nr. 8, p. 2
Pamokslas per Krizmos šv. Mišias Šv. Petro katedroje	Nr. 8, p. 3
Pamokslas per Paskutinės vakariinės šv. Mišias Laterano bazilikoje	Nr. 8, p. 5
Pamokslas per Velyknakčio šv. Mišias Šv. Petro katedroje	Nr. 8, p. 7
Pamokslas per Velykų sekmadienio šv. Mišias	Nr. 8, p. 9
Žinia 43-osios Pasaulinės visuomenės komunikavimo priemonių dienos proga	Nr. 9, p. 2
Benedikto XVI kreipimasis lankantis Jad Vašem memoriale	Nr. 10, p. 2
Benedikto XVI kreipimasis per susitikimą su tarpreliginio dialogo organizacijomis	Nr. 10, p. 2
Benediktas XVI apie krikščionių ir musulmonų užduotį	Nr. 10, p. 4
Ištrauka iš pamokslų, pasakytų per šv. Mišias Monte Cassino Šeštinių iškilmės dieną	Nr. 11, p. 2
Pamokslas per šv. Mišias Sekminių iškilmės dieną	Nr. 11, p. 3
Laiškas pradedant Kunigų metus Jono Marijos Vianėjaus 150-ųjų <i>dies natalis</i> metinių proga	Nr. 13–14, p. 2
Homilija per Vakarinę valandą pradedant Kunigų metus	Nr. 13–14, p. 9
Enciklika <i>Caritas in veritate</i> vyskupams, kunigams ir diakonams, vienuoliams ir vienuolėms, tikintiems pasauliečiams ir visiems geros valios žmonėms apie visapusišką žmogaus vystymąsi meilėje ir tiesoje	Nr. 15, p. 2; Nr. 16, p. 2; Nr. 17, p. 2
Kreipimasis į pilietinės bei politinės valdžios atstovus ir diplomatinio korpuso narius Prahoje	Nr. 19, p. 2
Kreipimasis į akademinės bendruomenės narius Prahoje	Nr. 19, p. 3
Pamokslas per šv. Mišias Stara Boleslave	Nr. 19, p. 4
Kreipimasis į jaunimą Stara Boleslave	Nr. 19, p. 5
Apie kunigystės esmę	Nr. 20, p. 2
Popiežius menininkams: grožis – kelias Dievop	Nr. 23, p. 2
Žinia 2010 m. Pasaulinės taikos dienos proga	Nr. 24, p. 2

Popiežiaus katechezės

Keturioliktoji katechezė apie Paulių: krikščioniškoji etika kyla iš draugystės su Kristumi	Nr. 1, p. 8
Penkioliktoji katechezė apie Paulių: Adomo ir Kristaus santykis	Nr. 1, p. 9
Šešioliktoji katechezė apie Paulių: mokymas apie sakramentus	Nr. 1, p. 11
Katechezė per bendrąją audienciją apie krikščionių vienybę	Nr. 2, p. 8
Septynioliktoji katechezė apie Paulių: dvasinis garbinimas	Nr. 3, p. 5
Aštuonioliktoji katechezė apie Paulių: laiškų kolosiečiams ir efeziečiams teologija	Nr. 4, p. 2
Devynioliktoji katechezė apie Paulių: pastoraciniai laiškai	Nr. 4, p. 4
Dvidešimtoji katechezė apie Paulių: šv. Pauliaus kankinystė ir palikimas	Nr. 4, p. 5
Katechezė apie Joną Klimaką	Nr. 5, p. 4
Katechezė apie šv. Bedą Garbingąjį	Nr. 5, p. 6
Katechezė apie Bonifacą	Nr. 6, p. 7
Katechezė apie Ambraziejų Autpertą	Nr. 10, p. 5
Katechezė apie Germaną Konstantinopolietį	Nr. 10, p. 6
Katechezė apie Joną Damaskietį	Nr. 11, p. 4
Katechezė apie Teodorą Studitą	Nr. 11, p. 6
Katechezė apie Rabaną Maurą	Nr. 12, p. 2
Katechezė apie Joną Škotą Eriugeną	Nr. 12, p. 3
Katechezė apie kunigo pašaukimą	Nr. 13–14, p. 6
Katechezė apie kunigo tapatybę ir misiją	Nr. 13–14, p. 8
Katechezė apie Kirilą ir Metodijų	Nr. 16; p. 11
Bendroji katechezė: popiežius aiškina savo enciklikos turinį	Nr. 17, p. 11
Apie Arso klebono gyvenimo liudijimą	Nr. 18, p. 2
Apie Mariją kaip kunigų motiną	Nr. 18, p. 3
Apie Joną Eudą ir kunigų ugdymo reikšmę	Nr. 18, p. 4
Apie šv. Odoną Kliunietį	Nr. 18, p. 5
Apie šv. Petrą Damijoną	Nr. 18, p. 6
Apie atsakomybę už kūrinių	Nr. 18, p. 8
Katechezė apie Simeoną Naująjį Teologą	Nr. 19, p. 6
Apie šventąjį Joną Leonardį	Nr. 20, p. 4
Apie šventąjį Petrą Garbingąjį	Nr. 20, p. 5
Apie Bernardą Klervietį	Nr. 21, p. 2
Apie monastinę ir scholastinę teologiją	Nr. 21, p. 3
Apie Bernardo Klerviečio ir Abeliaro ginčą	Nr. 21, p. 5
Apie šv. Anzelmą	Nr. 21, p. 6
Apie Kliuni vienuolyno indėlį į vienuoliškąjį gyvenimą	Nr. 22, p. 2
Apie grožį kaip kelią Dievo link	Nr. 22, p. 3
Apie Hugoną ir Ričardą iš Šv. Viktoro abatijos	Nr. 23, p. 4
Apie Vilhelmą iš Sen Tjeri	Nr. 23, p. 6
Apie Rupertą iš Doico	Nr. 24, p. 6

Šventasis Sostas

<i>Urbis et orbis</i> dekretas dėl kai kurių maldingų praktikų praturtinimo šventųjų atleidų dovana Kunigystės metais	Nr. 10, p. 8
Dvasininkijos kongregacija. Kunigų metai	Nr. 11, p. 8
Kardinolo Angelo Sodano sveikinimai Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmečio iškilmių proga	Nr. 13–14, p. 11
Kardinolo Angelo Sodano homilija minint Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmetį	
Vilniaus arkikatedroje bazilikoje	Nr. 13–14, p. 11
Popiežiškoji migrantų ir keleivių sielovados taryba. Žinia 2009 m. Pasaulinės turizmo dienos proga	Nr. 17, p. 13

Dokumentai

Popiežiškosios sveikatos apsaugos darbuotojų pastoracijos tarybos prezidentas arkivyskupas Zygmunt Zimowski. Laiškas Kunigų metų proga	Nr. 21, p. 8
Europos katalikų socialinių dienų „Solidarumas – Europos ateitis“ baigiamoji žinia	Nr. 21, p. 9

Europos vyskupai

Europos vyskupų konferencijų komisija (COMECE). Toliau statydinti Europos namus	Nr. 7, p. 7
---	-------------

Lietuvos Vyskupų Konferencija

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis (2009 01 23)	Nr. 2, p. 10
Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis (2009 03 17)	Nr. 6, p. 11
Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis (2009 05 26–28)	Nr. 11, p. 9
Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis (2009 10 5–7)	Nr. 19, p. 8
Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis (2009 12 03)	Nr. 23, p. 8

Lietuvos Vyskupų Konferencijos kreipimasis dėl „Gender Loops“ projekto	Nr. 6, p. 9
Sveikinimas Šventajam Tėvui	Nr. 6, p. 10
Ganytojų laiškas minint Maldos už pašaukimus sekmadienį	Nr. 8, p. 10
Dekretas dėl minimalios ir maksimalios sumos, parduodant ar kitaip atsisakant bažnytinio turto, nustatymo	Nr. 13–14, p. 13
Paaikškinimas dėl dekreto, nustatančio minimalias ir maksimalias sumas, parduodant ar kitaip atsisakant bažnytinio turto	Nr. 13–14, p. 13
Vairuotojų ir automobilių laiminimo apeigos	Nr. 16, p. 13
Lietuvos Vyskupų Konferencijos pareiškimas Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijai, Vyriausybei ir Seimui dėl įstatymų, skirtų pagreitinti santuokų nutraukimą, projektų	Nr. 18, p. 9

Ganytojų žodis

Benediktas XVI. Mokslas ir tikėjimas vienas kitam neprieštarauja	Nr. 5, p. 19
Kardinolas Christoph Schönborn. Popiežius Benediktas XVI apie „sukūrimą ir evoliuciją“	Nr. 5, p. 20
Kardinolo A. J. Bačnio žinia jaunimui per Taizé susitikimą Vilniuje	Nr. 9, p. 21
Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. Atviras laiškas „Lietuvos ryto“ redakcijai	Nr. 10, p. 9
Apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Luigi Bonazzi. Pamokslas Šiluvoje švenčiant Evangelijos žinios tūkstantmetei Lietuvai jubiliejų	Nr. 18, p. 22

Straipsniai

Kun. dr. Kęstutis Kėvalas. Demokratijos stiprinimas įgalinant visuomenės asmenybiškumą pagal Joną Paulių II	Nr. 3, p. 17
Ignace de la Potterie SJ. Kunigiškojo celibato biblinis pamatas	Nr. 4, p. 18
Joseph Ratzinger. Eucharistijos ištaka Velykų slėpinyje	Nr. 7, p. 19
Arkivyskupas Crescenzo Sepe. Kunigų celibato svarba šiandien	Nr. 12, p. 12
Kardinolas Walter Kasper. Dialogas tarp Rytų ir Vakarų	Nr. 12, p. 18
Kardinolas Joseph Ratzinger. Dievas Kūrėjas	Nr. 20, p. 19
Kardinolas Joseph Ratzinger. Biblijos pasakojimo apie sukūrimą prasmė	Nr. 22, p. 20
Kardinolas Joseph Ratzinger. Žmogaus sukūrimas	Nr. 23, p. 20

Homilijos

ĮVYKDYMO METAS. 3 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 1, p. 20
DIEVO ŠVENTASIS. 4 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 1, p. 21
MESIJO ŽENKLAI. 5 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 2, p. 20
RAUPSŲ PAMOKOS. 6 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 2, p. 21

NUODĖMĖS PARALYŽIUS. 7 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 3, p. 14
DYKUMOS IŠŠŪKIS. I gavėnios sekmadienis (B)	Nr. 3, p. 15
KALNO REGINYS. II gavėnios sekmadienis (B)	Nr. 3, p. 16
KŪNO ŠVENTYKLA. III gavėnios sekmadienis (B)	Nr. 4, p. 16
MEILĖ IR BAUSMĖ. IV gavėnios sekmadienis (B)	Nr. 4, p. 17
„ATĖJO VALANDA“. V gavėnios sekmadienis (B)	Nr. 5, p. 17
KENČIANTIS TARNAS. Viešpaties kančios (Verbų) sekmadienis (B)	Nr. 5, p. 18
TUŠČIAS KAPAS. Velykos	Nr. 6, p. 19
ABEJONĖ IR GAILESTINGUMAS. II Velykų sekmadienis (B)	Nr. 6, p. 20
ŽUVIS PO VELYKŲ. III Velykų sekmadienis (B)	Nr. 7, p. 16
GANYTOJO KAINA. IV Velykų sekmadienis (B)	Nr. 7, p. 17
VYNMEDŽIO GYVYBĖ. V Velykų sekmadienis (B)	Nr. 7, p. 18
MEILĖS ĮSAKYMAS. VI Velykų sekmadienis (B)	Nr. 8, p. 21
„NUSILEIDO“ IR „PAKILO“. Kristaus Žengimas į dangų (Šeštinės) (B)	Nr. 8, p. 22
DVASIA LIUDIJA. Sekminės	Nr. 9, p. 19
TRYS ASMENYS. Švenčiausioji Trejybė (B)	Nr. 9, p. 20
NAUJOJI SANDORA. Kristaus Kūnas ir Kraujas	Nr. 10, p. 18
DIEVAS IR AUDRA. 12 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 10, p. 19
DIEVAS NESUKŪRĖ MIRTIES. 13 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 11, p. 21
PRANAŠO MISIJA. 14 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 11, p. 22
UŽDUOTIS SKELBĖJAMS. 15 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 12, p. 9
AVYS BE PIEMENS. 16 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 12, p. 10
NETURTAS IR DUONA. 17 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 12, p. 11
DIEVO DARBAS: TIKĖKITE. 18 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 13–14, p. 27
KŪNAS UŽ PASAULIO GYVYBĘ. 19 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 13–14, p. 28
PAŽINTIS SU MARIJA. Švč. M. Marijos Ėmimas į dangų	Nr. 13–14, p. 29
„GYVENS PER MANE“. 20 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 13–14, p. 30
APSISPREDIMO ŽODŽIAI. 21 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 13–14, p. 31
ŠVARU AR NEŠVARU? 22 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 15, p. 27
„ATSIVERK!“ 23 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 15, p. 28
KANČIOS PRANAŠYSTĖ. 24 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 16, p. 21
KURIS DIDESNIS? 25 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 16, p. 22
PAPIKTINIMAI IR PASIPIKTINIMAI. 26 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 16, p. 23
SANTUOKA – DIEVO PLANAS. 27 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 17, p. 26
IŠMINTIS IR TURTAS. 28 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 17, p. 27
TARNAUJANTI VALDŽIA. 29 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 18, p. 20
BALSAS VIEŠUMOJE. 30 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 18, p. 21
„NORMALUS“ ŠVENTUMAS. Visi šventieji	Nr. 19, p. 20
NAŠLĖS PAMOKA. 32 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 19, p. 21
VILTIES DIENA. 33 eilinis sekmadienis (B)	Nr. 20, p. 17
KITOKS KARALIUS. Kristaus Karaliaus iškilmė	Nr. 20, p. 18
VILTINGAS LAUKIMAS. I advento sekmadienis (C)	Nr. 21, p. 20
JĖZAUS LIUDYTOJAS. II advento sekmadienis (C)	Nr. 21, p. 21
VILTINGAS DŽIAUGSMAS. III advento sekmadienis (C)	Nr. 22, p. 18
MALONĖS APLANKYMAS. IV advento sekmadienis (C)	Nr. 22, p. 19
NAUJAS GIMIMAS. Kristaus Gimimas (Kalėdos)	Nr. 23, p. 17
KLUSNUMAS NAZARETE. Šventoji Šeima (C)	Nr. 23, p. 18
JĖZAUS MOTINA. Švč. Mergelė Marija, Dievo Gimdytoja	Nr. 23, p. 19
ŽVAIGŽDĖS VEDAMI. Kristaus Apsireiškimas (Trys Karaliai)	Nr. 24, p. 16
KRIKŠTAS IR MISIJA. Kristaus Krikštas (C)	Nr. 24, p. 17
APSIREIŠKIMAS KANOJE. 2 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 24, p. 18

Pataisos Bažnyčios teisės kodekse

(KAP, KAI) Gruodžio 15 d. paskelbtas Benedikto XVI dokumentas *motu proprio „Omnium in mentem“*, kuriuo daromos pataisos Kanonų teisės kodekse, patikslinant formuluotes dėl diakonato ir santuokos. Keičiamas 1983 m. Kanonų teisės kodekso penkių straipsnių turinys. *Motu proprio* dokumente teisinės normos suderintos su Katalikų Bažnyčios katekizmo turiniu ir aiškinaamos Popiežiškosios įstatymų tekstų aiškinimo komisijos komentarais.

Kanonų teisės kodekso 1008 ir 1009 straipsniuose aiškiau suformuluojamos vyskupų, kunigų ir diakonų užduotys mokymo, šventinimo ir vadovavimo tarnybose. Papildomu paragrafu paaiškinama, kad kunigai ir vyskupai per šventimus gauna užduotį ir galią veikti *in persona Christi Capitis*, o diakonams skirta tarnauti Dievo tautai liturgijos, žodžio ir *caritas* diakonyste. Pasak komentaro, ši formuluo­­tė jokiu būdu nesumenkina diakonato tarnystės.

Dėl santuokos teisės patikslinama, kad nuo šiol pripažįstant santuokos galiojimą nebeturi svarbos tai, kad pakrikštytas asmuo buvo „išstojęs“ iš Bažnyčios. Tai palengvina šios kategorijos tikinčiųjų grįžimą į Bažnyčią ir leidžia sureguliuoti jų santuokos būklę. Naujosios normos įsigalios praėjus trims mėnesiams po *motu proprio* paskelbimo žinyne *Acta Apostolicae Sedis*.

Vatikano atstovas dėl klimato pokyčių

(KAP, KAI) Gruodžio 11 d. Kopenhagos JT viršūnių susitikime Vatikano atstovas arkivyskupas Celestino Migliore pabrėžė, kad parama neturtingoms šalims sietina su kova dėl išmetamųjų dujų sumažinimo. Pasak arkivyskupo, klimato problemų sprendimas turi būti vykdomas laikantis teisingumo ir solidarumo. Nors privalu mažinti išmetamųjų

dujų kiekį, tačiau drauge neturtin­gosios šalys turi teisę į plėtrą, kurios joms nedera paneigti dėl aplinkos taršos, ypač transporto ir energijos gamybos srityse. Jis taip pat ragino vyriausybes glaudžiau bendradarbiauti su mokslininkais, siekiant greitų ir veiksmingų sprendimų kovojant su klimato pokyčiais. Pasak arkivyskupo, ekologinės sistemos irimas ir to poveikis klimato kaitai neginčytinas. Šventojo Sosto nuolatinis stebėtojas prie Jungtinių Tautų Niujorke ir Vatikano delegacijos vadovas arkivyskupas C. Migliore sakė, kad popiežius Benediktas XVI taip pat ragino žvelgti į kūrinių apsaugos ir plėtros tarpusavio sąsajas.

Popiežius nuliūdintas dvasininkų piktnaudžiavimų Airijoje

(KAP, KAI) Gruodžio 11 d. buvo paskelbtas Apaštalu Sosto spaudos salės komunikatas apie popiežiaus susitikimą su Airijos episkopato atstovais. Pasak komunikato, išstudijavęs Airijos vyriausybės raportą apie seksualinius nusikaltimus Dublino arkivyskupijoje, Benediktas XVI buvo giliai nuliūdintas. Popiežius dar kartą išreiškė gilų apgailėstą dėl kai kurių dvasininkų, išdavusių Dievui duotus įžadus, apvylysių jų aukų, aukų šeimų ir visos visuomenės pasitikėjimą. Pranešime rašoma, kad Šventasis Tėvas drauge su daugeliu Airijos katalikų išgyvena gėdos, pasipiktinimo ir išdavystės jausmus. Šventasis Tėvas prašo katalikų Airijoje ir visame pasaulyje drauge su juo melstis už šių gėdingų nusikaltimų aukas, jų šeimas ir visus jų paliestus žmones. Jis užtikrina, kad Bažnyčia sieks geriau suprasti, kaip prieita prie tokių gėdingų įvykių, taip pat imsis veiksmingų priemonių, kad jie niekuomet nepasikartotų. Komunikate rašoma, jog Apaštalu Sostas labai rimtai traktuoja Airijos vyriausybės raporte iškeltas problemas, ypač dėl vietos Bažnyčios esminės atsako-

mybės už vaikų sielovadą. Šventasis Tėvas ketina parengti sielovadinį laišką Airijos tikintiesiems, kuriame aiškiai nurodys iniciatyvas, kurių dera imtis reaguojant į susidariusią padėtį. Popiežius ragina visus, aukojančius savo gyvenimą vaikams, toliau tęsti šį gerą darbą Kristaus Gerojo Ganytojo pavyzdžiu.

Pristatyta žinia Pasaulinės taikos dienos proga

(KAI) Gruodžio 15 d. Vatikano spaudos centre pristatydamas Benedikto XVI žinią 43 Pasaulinės taikos dienos proga kardinolas Renato Martino kritikavo Vakarų vartotojiškumą: daugybė gerų maisto produktų išmetama į šiukšlynus. Paprastai išmetama 30 proc., o per šventes net 40 proc. maisto produktų. Pasak kardinolo, per metus išmetama 240 tūkst. tonų maisto, kuris vertas milijardo eurų. Tokio kiekio maisto pakaktų pusę metų tris kartus per dieną maitinti 600 tūkst. žmonių. Buvęs popiežiškosios *Iustitia et Pax* tarybos pirmininkas kardinolas R. Martino taip pat pabrėžė priegios prie geriamo vandens teisę. Apaštalu Sostas reiškia įsitikinimą, kad teisė į geriamą vandenį yra viena iš žmogaus teisių. Kardinolas taip pat pareiškė, kad būtinas atitinkamas ekologinis ugdymas, jis palaikė iniciatyvas naudoti saulės ir vėjo energiją.

Benedikto XVI pontifikato kryptys

(KAI) Vatikano valstybės sekretorius kardinolas Tarcisio Bertone interviu prancūzų katalikų televizijai KTO apibūdino pagrindines Benedikto XVI pontifikato kryptis. Pasak jo, Šventojo Tėvo prioritetas yra naujoji evangelizacija, pagrindžiant krikščioniškąją tapatybę ir stiprinant ją teologinių bei pastoracinių tekstų studijomis. Pasak kardinolo, popiežiui svarbus šis pagilinimas: susitikdamas su žmonėmis, jis aiškina tikėjimą grindžiančius argumentus. Popiežius

nori būti paprastų krikščionių balsas ir suteikti jų tikėjimui pagrindą, kad jie išlaikytų tikėjimą. Paklaustas apie Benedikto XVI požiūrį į Vatikano II Susirinkimą kardinolas T. Bertone pabrėžė, jog popiežius dažnai cituoja Susirinkimo mokymą savo kalbose ir yra „vienas geriausių Susirinkimo dvasios žinovų“. Drauge jis pastebi tam tikrus perlenkimus bei pavojus ir pabrėžia tęstinumą tarp Susirinkimo ir Bažnyčios tradicijos. Pasak Vatikano valstybės sekretoriaus, ekumeninis dialogas su ortodoksais, dialogas su judaizmu ir islamu yra dabartinio pontifikato trys reprezentatyviosios sritys. Kardinolas taip pat paaiškino, kad sprendimas panaikinti ekskomuniką Šv. Pijaus X brolijos vyskupams priimtas dėl būtinybės atkurti vienybę Katalikų Bažnyčioje. Vienybė nuolat rūpi popiežiui, kuris pačia savo tarnyste yra vienybės ir bendrystės Bažnyčioje ugdytojas bei laiduotojas.

Kardinolas Bertone atmetė prielaidas, esą Benediktas XVI gyvena atsiskyres. Pasak kardinolo, popiežius yra ramus, broliškas, priimančias ir išklausančias žmones. *Ad limina* vizitų metu jis skiria kuo daugiau laiko susitikimams su vyskupais. Kas vakarą jis meldžiasi rožinį viso pasaulio intencijomis prie Vatikano soduose esančios Lurdo grotos.

Popiežius lankėsi paliatyvosios slaugos centre

(KAP, KAI) Gruodžio 13 d. Benediktas XVI lankėsi Romos *Sacro Cuore* nepagydomų ligonių globos centre, įsteigtame karitatyvinės *Circolo san Pietro* organizacijos. Čia veltui globojami Alzheimerio liga, paskutinių stadijų vėžiu sergantys ligoniai. Be-

nediktas XVI pastebėjo, kad dažnai siekiama nušalinti tokius ligonius ir laikyti juos „našta“ visuomenei. Be būtino klinikinio gydymo, šiems ligoniams būtina rodyti konkrečius meilės, artumo ir krikščioniškojo solidarumo ženklus, atsiliepiant į jų poreikį gauti paguodos ir nuolatinės paramos. Kreipdamasis į ligonius popiežius priminė, jog atvyko pas juos pateikti konkretų artumo ir meilės liudijimą.

Tyrinėjama cenzūra ir inkvizicija

(KAP) Gruodžio 8 d. Miunsteryje istoriko Huberto Wolfo vadovaujama darbo grupė pristatė šešių tomų tyrimą apie XVIII a. Romos knygų cenzūrą ir inkviziciją. Anksčiau ši mokslininkų grupė paskelbė XIX a. knygų cenzūros bylas. Pasak Vatikano tikėjimo mokymo kongregacijos prefekto kardinolo Williamo Levados, Vatikanas remia Miunsterio tyrinėtojų darbą. Per vaizdo transliaciją kreipdamasis į Miunsteryje susirinkusį istorikų kongresą kardinolas W. Levada priminė, kad jau jo pirmtakas, prefektas kardinolas J. Ratzingeris, bendradarbiavo su Miunsterio universitetu. Pasak kardinolo W. Levados, Tikėjimo mokymo kongregacijos archyvų atvėrimas reiškia svarbų žingsnį puoselėjant Bažnyčios santykius su šiandienos pasauliu. Sprendimą atverti archyvus nulėmė Bažnyčios įsitikinimas, kad tikėjimo tiesos harmoningai dera su žmogaus protu. Kongrese nagrinėta, kaip Katalikų Bažnyčia reagavo į apšvietos iššūkius. Uždraustų knygų indeksas buvo pradėtas skelbti 1559 m., o 1966 m. oficialiai nutrauktas. 1998 m. tyrinėtojams atverta didžioji Vatikano knygų cenzūros archyvų dalis.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

mons. Gintaras Grušas
kun. Lionginas Virbalas SJ

Vyskupijų atstovai:

Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Rimantas Kaunietis
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / mons. Arūnas Poniškaitis
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
Faksas (37) 323 853
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Savanorių pr. 192
44151 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2009, „Bažnyčios žinios“

ĮSIKŪNIJUSIO ŽODŽIO MEILĖS SPINDESIO APŠVIESTŲ
ŠV. KALĖDŲ IR NAUJŪJŲ METŲ!

„BAŽNYČIOS ŽINIŲ“ REDAKCIJA